

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Μπίστης Εμμανουήλ

Η οικονομική κρίση στην αγορά των καυσίμων στην Κρήτη

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων: Επικ. Καθηγητής Δημοτίκαλης Ιωάννης

Ηράκλειο
Απρίλιος, 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
Abstract	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Καύσιμο γενικά	7
1.1. Το πετρέλαιο	7
1.2. Οι χώρες που εξάγουν πετρέλαιο (ΟΡΕC)	8
1.3. Διυλιστήρια πετρελαίου	8
1.4. Η διαδικασία διύλισης	9
1.5. Βενζίνη	9
1.6. Αναζήτηση κοιτασμάτων πετρελαίου	10
1.6.1. Τρισδιάστατη ακτινογραφία	10
1.6.2. Τηλεκατευθυνόμενο γεωτρύπανο	10
1.6.3. Διατρητικές κεφαλές και ακτίνες γ	11
1.7. Προϊόντα ενός βαρελιού αργού πετρελαίου	12
1.8. Κατανάλωση αργού πετρελαίου σε παγκόσμια κλίμακα	13
1.9. Αργό πετρέλαιο και οι υποκατηγορίες του	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρηματικό σχέδιο πρατηρίου	15
2.1 Οργάνωση επιχειρήσεων	15
2.1.1 Ανάλυση θέσεων εργασίας στις επιχειρήσεις	15
2.1.2 Η περιγραφή της εργασίας	15
2.1.3 Προδιαγραφή της εργασίας	16
2.2. Η διαφήμιση σε μια επιχείρηση	17
2.2.1. Το δίπολο διαφήμιση και προώθηση των πωλήσεων	17
2.2.2. Οι δραστηριότητες των ανταγωνιστών	17
2.2.3. Διαφήμιση και πωλήσεις	17
2.3. Η οικονομική δραστηριότητα και οι διακυμάνσεις της	18
2.3.1. Οι οικονομικές διακυμάνσεις γενικά	18
2.3.2. Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου	18
2.3.3. Οι μακροχρόνιες διακυμάνσεις	19
2.3.4. Οι εποχικές Διακυμάνσεις	19

2.3.5. Η θεωρία της υποκατανάλωσης	20
2.3.6. Οι αιτίες των οικονομικών διακυμάνσεων	20
2.3.7 Οι επιπτώσεις των οικονομικών διακυμάνσεων στη δραστηριότητα των επιχειρήσεων.....	21
2.4. Η τιμή του πετρελαίου και οι πετρελαϊκές κρίσεις.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ανάπτυξη επιχειρησιακού σχεδίου σε πρατήριο υγρών καυσίμων	27
3.1. Η επιχείρηση όπου διεξήχθη η έρευνα.....	27
3.2. Ανάλυση swot έδρας επιχείρησης	30
3.3. Το σχέδιο ανάπτυξης.....	31
3.4. Το προϊόν.....	31
3.5. Η διαφήμιση.....	32
3.6. Η πληρωμή του εργαζομένου	33
3.7. Η επιλογή του προσωπικού	33
3.8. Η αξιολόγηση της απόδοσης.....	33
3.9. Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του εργαζομένου	33
3.10. Το κόστος μιας επιχείρησης.....	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τιμές καυσίμων.....	35
4.1. Εισαγωγή στην ανάλυση τιμών.....	35
4.2. Υπολογισμός τιμών καυσίμων	36
4.3. Παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος του αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης.....	37
4.4. Παρατηρητήριο τιμών.....	39
4.5. Διαμόρφωση τιμής αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων	40
4.6. Τιμές καυσίμων στην Κρήτη	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα	56
Βιβλιογραφία	58

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία ασχολείται με θέματα που παρουσιάζουν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον: την προσφορά και την ζήτηση καυσίμου και τις διακυμάνσεις τόσο της τιμής όσο και της ζήτησης της ανάλογα με την εποχή.

Η εργασία αυτή χωρίζεται σε δυο μέρη: την θεωρητική και την ερευνητική προσέγγιση. Το πρώτο μέρος αναφέρεται σε όρους και έννοιες που θα μας βοηθήσουν στην ολόπλευρη κατανόηση και γνώση του θέματος μας. Το δεύτερο μέρος περιέχει την έρευνα που διεξήχθη σε ένα πρατήριο γνωστής εταιρείας καυσίμου στο Ηράκλειο. Στη συνέχεια, αφού αναλυθούν τα δεδομένα της έρευνας, θα διεξαχθούν τα συμπεράσματά μας.

Τα δεδομένα σχετικά με τις τιμές των καυσίμων, των τεσσάρων νομών της Κρήτης, όπως επίσης και ο αριθμός των πρατηρίων που βρίσκονται σ' αυτούς, αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα του παρατηρητηρίου τιμών των καυσίμων (www.fuelprices.gr).

Abstract

This paper discusses issues of great importance: the supply and demand of fuel, as well as the fluctuation of the fuel and of the fuel price depending on the time of the year.

The paper is divided in two sections: the theoretical background and the actual research. The first section presents definitions and abstract entities that will help us comprehend fully the topic. The second section contains the research that was conducted at a busy petrol station in Heraklion, Crete. After the analysis of the data, a conclusion will be reached.

The data of the fuel price from the four prefectures of Crete, as well as the number of the petrol stations in each prefecture, were found from the fuel observatory site (www.fuelprices.gr).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αγορά καυσίμου αφορά όλους μας, μια και στις μέρες μας όλες οι μετακινήσεις την προϋποθέτουν (αυτοκίνητο, μοτοσικλέτα, πλοίο, αεροπλάνο κτλ). Πέρα όμως από τις μετακινήσεις μας, το πετρέλαιο χρησιμοποιείται και για την θέρμανση των νοικοκυριών.

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με την προσφορά και ζήτηση καυσίμου τα τελευταία πέντε χρόνια. Θα δούμε τις διακυμάνσεις της τιμής του πετρελαίου και της βενζίνης και ειδικότερα θα αναλύσουμε το πώς η εποχικότητα επηρεάζει την κατανάλωση.

Επιπρόσθετα, θα αναφερθούμε στην οργάνωση και λειτουργία ενός πρατηρίου βενζίνης. Οι πληροφορίες στο κεφάλαιο αυτό προέκυψαν τόσο από προσωπική εμπειρία, μια και εργάζομαι σε μια τέτοια επιχείρηση εδώ και τρία χρόνια, όσο και από την συνέντευξη που πήρα από τον διαχειριστή του πρατηρίου και των υπόλοιπων εργαζομένων του.

Όπως έχουμε αναφέρει και παραπάνω η εργασία αυτή χωρίζεται σε δυο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο πρώτο μέρος, αναφέρομαι γενικότερα σε ορισμούς, και στις δυο μεγαλύτερες πετρελαϊκές κρίσεις που συγκλόνισαν τον κόσμο. Στο δεύτερο μέρος, αναφέρομαι σε ένα πρατήριο υγρών καυσίμων όπου διεξάγει η έρευνα για τον τρόπο λειτουργίας του, και τέλος στην ανάλυση τιμών που οι πληροφορίες για τα αποτελέσματα μας προέκυψαν από το παρατηρητήριο τιμών.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Καύσιμο γενικά

1.1. Το πετρέλαιο

Το πετρέλαιο ή αλλιώς μαζούτ (πετρέλαιο όπως αντλείται από το έδαφος) είναι ορυκτό καύσιμο που παράγεται από την αποσύνθεση νεκρής οργανικής ύλης από φυτά και ζώα που βρίσκεται βαθιά θαμμένη στο υπέδαφος κάτω από υψηλές θερμοκρασίες και πιέσεις για εκατομμύρια χρόνια. Τυπικά αυτό το ελαιώδες και δύσσομο υγρό αποτελείται από υδρογονάνθρακες με μικρά ποσοστά θείου, οξυγόνου και προσμείξεων αζώτου.

Το αργό πετρέλαιο και το φυσικό αέριο συχνά είναι παγιδευμένα μαζί κάτω από ένα δόμο βαθιά μέσα στο στερεό φλοιό της γης. Το αργό πετρέλαιο είναι διασκορπισμένο σε πόρους και ρωγμές σε υπόγειους σχηματισμούς πετρωμάτων, όπως το νερό σε ένα σφουγγάρι.

Η πρωταρχική άντληση πετρελαίου περιλαμβάνει τη διάνοιξη ενός φρέατος και την άντληση του πετρελαίου που ρέει λόγω της βαρύτητας στον πυθμένα του φρέατος. Αφού το ρέον πετρέλαιο αντληθεί, νερό συγχέεται σε κοντινά πηγάδια ώστε το εναπομείναν βαρύ πετρέλαιο να ανέλθει στην επιφάνεια, μια διαδικασία γνωστή ως δευτερογενής άντληση πετρελαίου.

Για κάθε βαρέλι αργού πετρελαίου που αντλείται με πρωτογενή ή δευτερογενή άντληση συνήθως μένουν δυο βαρέλια βαρέως πετρελαίου. Καθώς οι τιμές του πετρελαίου αυξάνονται, μπορεί να είναι περισσότερο οικονομικό να αντλήσει κανείς αυτό το βαρύ πετρέλαιο με επαυξημένη ή τριτογενή ανάκτηση πετρελαίου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ατμός ή αέριο CO₂ για να ωθήσει μέρος της ποσότητας αυτού του βαρέως πετρελαίου να κατευθυνθεί προς την κοιλότητα του πηγαδιού, ώστε να αντληθεί στην επιφάνεια. Παρόλα αυτά, η επαυξημένη ανάκτηση πετρελαίου κοστίζει αρκετά: απαιτεί την ενέργεια ενός τρίτου ενός βαρελιού πετρελαίου για την άντληση κάθε βαρελιού βαρέως πετρελαίου. Οι ερευνητές ελπίζουν να χρησιμοποιήσουν βακτήρια για να αυξήσουν την τριτογενή ανάκτηση κατά 10-25% σε χαμηλότερο κόστος.

Η μεγαλύτερη ποσότητα αργού πετρελαίου μεταφέρεται μέσω σωληνώσεων σε ένα διυλιστήριο, όπου θερμαίνεται και διυλίζεται μέσα σε γιγαντιαίες στήλες για να διαχωριστεί σε υγρά συστατικά με διαφορετικά σημεία βρασμού, όπως νάφθα, πετρέλαιο ντίζελ, πετρέλαιο θέρμανσης, καύσιμα αεροπορίας και βενζίνη, και σε στερεά όπως γράσο, κεριά και άσφαλτος.

Μερικά από τα προϊόντα της διύλισης του πετρελαίου, που ονομάζονται πετροχημικά, χρησιμοποιούνται ως ακατέργαστες πρώτες ύλες σε βιομηχανικές οργανικές χημικές ουσίες, ζιζανιοκτόνα, πλαστικά, συνθετικές ίνες, χρώματα, φάρμακα και πολλά άλλα προϊόντα. (Miller G. Tyler 2004)

1.2. Οι χώρες που εξάγουν πετρέλαιο (OPEC)

Τα κοιτάσματα πετρελαίου είναι αναγνωρισμένα αποθέματα από τα οποία μπορεί να αντληθεί πετρέλαιο επικερδώς, με τις τρέχουσες τιμές και την τρέχουσα τεχνολογία. Οι 13 χώρες που συγκροτούν τον Οργανισμό των Χωρών που Εξάγουν Πετρέλαιο (OPEC), και το έχουν το 67% των παγκόσμιων αποθεμάτων, πράγμα που εξηγεί γιατί ο OPEC αναμένεται να έχει μακροπρόθεσμα τον έλεγχο στις παγκόσμιες προμήθειες και τιμές του πετρελαίου. Η Σαουδική Αραβία, με ποσοστό 26%, και έχει τα παγκοσμίως μεγαλύτερα αποθέματα αργού πετρελαίου και ακολουθεί το Ιράκ με ποσοστό 10%.

Το 2004, οι Ηνωμένες Πολιτείες κατέχουν μόνο το 2,3% των παγκοσμίων αποθεμάτων πετρελαίου, αλλά χρησιμοποιούν περίπου το 30% του πετρελαίου που αντλείται κάθε χρόνο, το 65% από αυτό για τη μεταφορά, κυρίως γιατί το πετρέλαιο είναι φθηνό. (Miller G. Tyler, 2004)

1.3. Διυλιστήρια πετρελαίου

Είναι μεγάλες εγκαταστάσεις στις οποίες πραγματοποιείτε, με φυσικές και χημικές μεθόδους, η βιομηχανική κάθαρση διαφόρων ουσιών ο εξευγενισμός άλλων, η κλασματική απόσταξη μιας ουσίας στα προϊόντα της. Διυλιστήριο πετρελαίου είναι το εργοστάσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η επεξεργασία του αργού πετρελαίου. Από αυτή παίρνουμε τα προϊόντα: πετρελαϊκό αιθέρα, φωτιστικό πετρέλαιο, βενζίνη κ.τ.λ. Τα Ελληνικά Πετρέλαια λειτουργούν τρία διυλιστήρια στην Ελλάδα: στη Θεσσαλονίκη, στην Ελευσίνα και στον

Ασπρόπυργο. Αυτά καλύπτουν το 73% του δυναμικού διύλισης της χώρας (το υπόλοιπο 27% ανήκει στην Motor Oil Ελλάς). (Βικιπαιδεία, 2010)

1.4. Η διαδικασία διύλισης

Ένα βαρέλι ακατέργαστου πετρελαίου περιέχει μίγμα όλων των ειδών υδρογονανθράκων σε αυτό. Με τη διύλιση το πετρέλαιο χωρίζεται σε όλες τις χρήσιμες ουσίες. Οι χημικοί χρησιμοποιούν τα ακόλουθα βήματα:

Ο παλαιότερος και πιο κοινός τρόπος να χωριστεί στα διάφορα συστατικά (αποκαλούμενα μέρη), είναι να γίνει αξιοποιώντας τις διαφορετικές θερμοκρασίες βρασμού των συστατικών. Αυτή η διαδικασία καλείται κλασματική απόσταξη. Θερμαίνεται αρχικά το ακατέργαστο πετρέλαιο, αφήνεται να βγάλει ατμό και έπειτα ο ατμός συμπυκνώνεται.

Οι νεώτερες τεχνικές χρησιμοποιούν τη χημική επεξεργασία σε μερικά από τα μέρη για να κάνουν άλλα μέρη, σε μια διαδικασία αποκαλούμενη μετατροπή. Η χημική επεξεργασία, παραδείγματος χάριν, μπορεί να σπάσει τις μακρύτερες χημικές αλυσίδες σε πιο μικρές. Αυτό επιτρέπει στα διυλιστήρια να μετατρέψουν τα καύσιμα diesel σε βενζίνη ανάλογα με την απαίτηση για βενζίνη.

Τα διυλιστήρια πρέπει να επεξεργαστούν τα μέρη για να αφαιρέσουν τις προσμίξεις.

Τα διυλιστήρια αναμιγνύουν τα διάφορα μέρη (επεξεργασμένα, μη επεξεργασμένα) για να κάνουν τα επιθυμητά προϊόντα. Παραδείγματος χάριν, διαφορετικά μίγματα αλυσίδων δημιουργούν βενζίνη με διαφορετικές τιμές οκτανίου.

1.5. Βενζίνη

Ελαφρό υγρό, πτητικό και εύφλεκτο που προέρχεται κυρίως από την κλασματική απόσταξη του πετρελαίου. Είναι υγρό άχρωμο η ελαφρά χρωματισμένο, έχει χαρακτηριστική μυρωδιά και αποστάζει μεταξύ 40° και 210°C περίπου. Χρησιμοποιείτε σαν καύσιμο υλικό (βενζίνη αυτοκινήτων, αεροπορίας κλπ.) στη βιομηχανία για την κατεργασία των υφαντικών ινών, για τις απολιπάνσεις, για την

παρασκευή κόλλας με βάση το καουτσούκ κ.α. και σαν διαλύτης (βενζίνη εκχύλισης, αποκηλίδωσης κλπ.).

Λόγο της μεγάλης κατανάλωσης της βενζίνης, παρασκευάζεται κ τεχνητά με 3 κυρίως μεθόδους: 1) μέθοδος με πυρόλυση, 2) μέθοδος μπερτζιους, ή με υγροποίηση του άνθρακα, 3) μέθοδος φισερ τροπς.

Όλα τα είδη της βενζίνης δεν έχουν την ίδια σύσταση και επόμενος την ίδια αξία. Για την σύγκριση των διαφόρων βενζινών χρησιμοποιείτε η λεγόμενη κλίμακα οκτανίου και κάθε βενζίνη χαρακτηρίζετε από τον αριθμό οκτανίων. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός οκτανίων της βενζίνης τόσο μεγαλύτερη είναι η απόδοση της. Για την αύξηση του αριθμού οκτανίων της βενζίνης, είτε προστίθενται σ' αυτή διάφορες ουσίες είτε υποβάλλεται η βενζίνη σε ειδική κατεργασία. (www.wikipedia.gr)

1.6. Αναζήτηση κοιτασμάτων πετρελαίου.

1.6.1. Τρισδιάστατη ακτινογραφία

Οι τεχνικές για τον εντοπισμό κοιτασμάτων που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια είναι δύο: η «σεισμική τεχνική με τρισδιάστατη αντανάκλαση» και η «κατευθυνόμενη γεώτρηση». Η πρώτη συνίσταται σε μια σειρά από μικρές εκρήξεις στην επιφάνεια, οι οποίες γεννούν μια σειρά από σεισμικά κύματα. Αυτά ταξιδεύουν κάτω από τη γη και αντανακλώνται από τα διάφορα γεωλογικά στρώματα με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τη σύστασή τους (πορώδη ή συμπαγή πετρώματα, νερό, αέριο ή πετρέλαιο). Τα κύματα αντανάκλασης συλλαμβάνονται από ειδικούς αισθητήρες και μετατρέπονται σε ηλεκτρομαγνητικά κύματα. Αυτά αναλύονται και δημιουργείται ένα είδος τρισδιάστατης ακτινογραφίας. Τα τελευταία χρόνια προστέθηκε και η τεχνική συνεχούς σεισμικού ελέγχου των πετρελαιοπηγών, η οποία επιτρέπει να παρακολουθήσουμε τις μετακινήσεις του πετρελαίου ή των αερίων ώστε να προβλέψουμε τη συμπεριφορά τους και να κάνουμε τις απαραίτητες διορθώσεις στην άντλησή τους.

1.6.2. Τηλεκατευθυνόμενο γεωτρήπανο

Η τεχνική της κατευθυνόμενης γεώτρησης συνταξιοδοτεί το κλασικό τρυπάνι. Αυτό το αποτελούσε ένας σωλήνας με μια διατηρητική κεφαλή στην άκρη του. Η

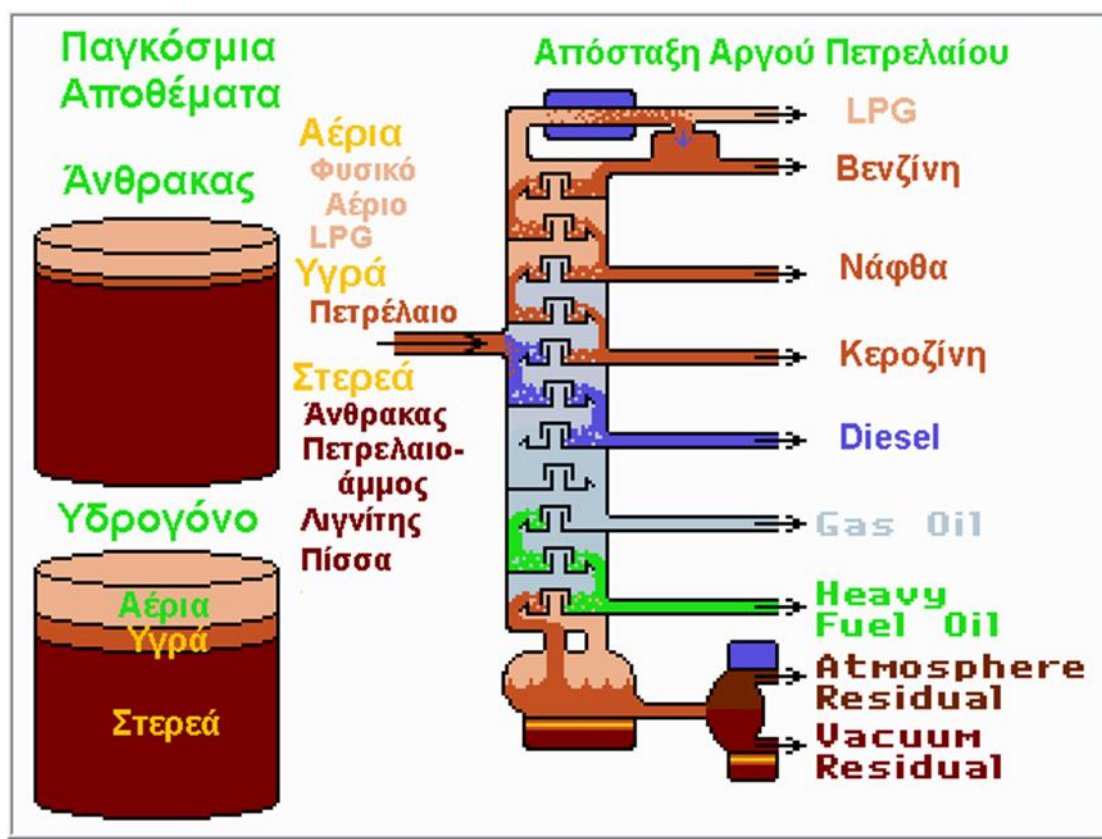
διατρητική κεφαλή περιστρεφόταν από ένα μοτέρ στην επιφάνεια. Μέσα από το σωλήνα περνούσαν λάσπη για την ψύξη της κεφαλής. Με αυτή τη διάταξη ο σωλήνας δεν ήταν δυνατό να τρυπήσει υπό γωνία. Στα νέα γεωτρύπανα η διατρητική κεφαλή είναι ενωμένη απευθείας με το μοτέρ. Το μοτέρ κινείται πλέον από τη λάσπη ψύξης, καθώς αυτή ωθείται με υψηλή πίεση από την επιφάνεια προς τα κάτω.

1.6.3. Διατρητικές κεφαλές και ακτίνες γ

Μ' αυτό τον τρόπο ο σωλήνας μπορεί να συναρμολογηθεί από μια σειρά αρθρωτών τμημάτων. Όσο μικρότερου μήκους είναι τα τεμάχια του σωλήνα, τόσο πιο μικρές είναι οι γωνίες. Αυτό επιτρέπει στη διατρητική κεφαλή να δουλεύει ακόμα και οριζόντια (ορθή γωνία), εξερευνώντας κάθε γωνιά του κοιτάσματος. Χάρη σ' αυτή την τεχνική, το σύστημα γεώτρησης έγινε και όργανο ανάλυσης του υπεδάφους και του φρεατίου. Δίπλα στη διατρητική κεφαλή τοποθετούνται ειδικά όργανα που εκπέμπουν ακτίνες γ, οι οποίες μπορούν να μας δώσουν στοιχεία για το είδος του πετρώματος που συναντά η κεφαλή. Αυτά τα στοιχεία συγκεντρώνονται στη σάλα ελέγχου με ειδικές συσκευές εκπομπής μικροκυμάτων.

Στο παρελθόν, από ένα κοιτάσμα αντλούνταν περίπου το 30% του πετρελαίου, γιατί η άντληση τραβούσε και νερό από τα βαθύτερα στρώματα. Το νερό μπορεί ακόμα και να απομονώσει ζώνες του κοιτάσματος, περιορίζοντας έτσι την εκμετάλλευσή του. Τώρα η εκμετάλλευση φτάνει στο 50% του κοιτάσματος, ενώ κάποιες φορές ξανανοίγονται και άλλα φρεάτια που κάποτε ήταν ασύμφορα

1.7. Προϊόντα ενός βαρελιού αργού πετρελαίου

Σχήμα1: Η απόσταξη του αργού πετρελαίου (Ζαρκανίτης, 2003)

Στο παραπάνω σχήμα 1 παρουσιάζουμε τα προϊόντα που μας δίνει ένα βαρέλι αργού πετρελαίου, και αυτά τα προϊόντα είναι τα εξής: (σύμφωνα με την ιστοσελίδα: <http://oil-evolution.blogspot.gr>, 2007)

- 43% βενζίνη,
- 21.5% απόσταγμα πετρελαίου,
- 11.5% υπολείμματα πετρελαίου,
- 6.9% καύσιμο κινητήρα αεροσκαφών,
- 4.7% πρώτες ύλες για την παρασκευή προϊόντων γενικής χρήσης (π.χ. καθαριστικά, πλαστικά, υφαντικές ίνες κτλ),
- 3.8% φυσικό αέριο,
- 3.1% άσφαλτος,
- 2.6% κοκ,
- 2.3% υγραέριο (LPG),
- 1.3% κηροζίνη,

- 1.3% λιπαντικά,
- 0.67% άλλα

Ένα βαρέλι περιέχει 159 λίτρα (42 αμερικανικά γαλόνια) πετρέλαιο. Αφού επεξεργαστεί ένα βαρέλι πετρελαίου προσφέρει περίπου 72 λίτρα (19 αμερικανικά γαλόνια) βενζίνης.

1.8. Κατανάλωση αργού πετρελαίου σε παγκόσμια κλίμακα

Η τρέχουσα κατανάλωση παγκόσμιου αργού πετρελαίου του έτους 2004 είναι 85 εκατομμύρια βαρέλια ανά ημέρα. Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων πέντε ετών η κατανάλωση πετρελαίου έχει αυξηθεί κατά 2% ετησίως. Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι η καθημερινή κατανάλωση πετρελαίου θα ανέρθει σε 118 εκατομμύρια βαρέλια ανά ημέρα μέχρι το 2030, ενώ μόνο η Κίνα και η Ινδία θα ευθύνονται για την αύξηση στο 43% της συνολικής χρήσης παγκόσμιου πετρελαίου. (<http://oil-evolution.blogspot.gr>, 2007)

1.9. Αργό πετρέλαιο και οι υποκατηγορίες του

Το αργό πετρέλαιο είναι ένα μίγμα εκατοντάδων διαφορετικών ενώσεων υδρογονανθράκων που παγιδεύονται στο υπέδαφος.

Χωρίζεται στις εξής κατηγορίες ανάλογα με τη χώρα παραγωγής:

1. Αργό πετρέλαιο Brent - εξάγεται από τη Βόρεια Θάλασσα, είναι ελαφρύ μείγμα αργού πετρελαίου (38.06 βαθμοί της κλίμακας API), περιέχει περίπου 0.37% θείο, ενώ είναι ιδανικό για παραγωγή βενζίνης και αποστάγματα πετρελαίου.

2. Αργό πετρέλαιο OPEC Basket - προέρχεται από τις χώρες που ανήκουν στον Οργανισμό OPEC (Αλγερία, Ινδονησία, Ιράν, Ιράκ, Κουβέιτ, Κατάρ, Λιβύη, Νιγηρία, Σ. Αραβία, Αραβικά Εμιράτα, Βενεζουέλα, Εκουαδόρ) ενώ θεωρείται βαρύ ως πετρέλαιο (κάτω από 22.03 βαθμούς κλίμακας API).

3. Αργό Dubai Crude - εξάγεται από το Ντουμπάι, έχει περιεκτικότητα σε θείο 2%, ενώ φτάνει στους 31 βαθμούς της κλίμακας API.

4. Αργό West Texas Intermediate (WTI) - πετρέλαιο ελαφρύτερο από το Brent (με 39.6 βαθμούς της κλίμακας API), περιεκτικότητας σε θείο 0.24% ενώ η τιμή του βαρελιού ξεπερνά περίπου κατά \$1 του Brent και κατά \$2 του OPEC Basket.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρηματικό σχέδιο πρατηρίου

2.1 Οργάνωση επιχειρήσεων

2.1.1 Ανάλυση θέσεων εργασίας στις επιχειρήσεις

Η περιγραφή και η προδιαγραφή της εργασίας εξασφαλίζουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για το περιεχόμενο και τις απαιτούμενες ικανότητες για τον εργαζόμενο μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας. Έτσι οι εργαζόμενοι είναι σε θέση να γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους και η επιχείρηση μπορεί να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το εργατικό δυναμικό της. (Μούζα – Λαζαρίδη, 2006)

2.1.2 Η περιγραφή της εργασίας

Η περιγραφή της εργασίας διευκρινίζει τις λειτουργίες που εκτελούνται, οριοθετώντας παράλληλα τις σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων, έτσι ώστε να γίνονται πλήρως κατανοητές οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις, αναφορικά με τα καθήκοντα των εργαζομένων. Η συγγραφή της λοιπόν γίνεται με τέτοιο τρόπο που να περιγράφονται με ακρίβεια και σαφήνεια όλες οι απαιτούμενες ενέργειες. Πρέπει δηλαδή να περιλαμβάνει αναλυτικά τις δράσεις του εργαζομένου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ώστε ακόμα και τα άτομα τα οποία δεν έχουν καμία εξειδίκευση στο αντικείμενο, να κατανοήσουν τις συγκεκριμένες λειτουργίες. Παράλληλα θεωρείται βασικό ότι προβάλλει και του στόχους τους οποίους εξυπηρετεί η εκτέλεση της εργασίας. Δεν υπάρχει ένας τυπικός τρόπος, ένα πρότυπο δηλαδή, στο οποίο βασίζεται η δόμηση που έχει σχέση με την περιγραφή και ανάλυση της εργασίας, αλλά στις συνηθισμένες περιπτώσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Γενικές πληροφορίες
- Περιληπτική παρουσίαση
- Βασικές λειτουργίες- καθήκοντα και υποχρεώσεις
- Εποπτεία
- Προσωπικές επαφές
- Στατιστικά στοιχεία
- Πρότυπα εργασίας

- Πολυπλοκότητα
- Χρησιμοποιούμενος εξοπλισμός
- Συνθήκες εργασίας
- Δομή
- Πιστοποιήσεις

(Μούζα – Λαζαρίδη, 2006)

2.1.3 Προδιαγραφή της εργασίας

Η προδιαγραφή της θέσης εργασίας περιλαμβάνει τα προσόντα που απαιτούνται για την ικανοποιητική εκτέλεση μιας εργασίας. Με άλλα λόγια, για μια συγκεκριμένη θέση εργασίας οριοθετούνται εδώ οι ικανότητες που προαπαιτούνται για την πρόσληψη ενός υπαλλήλου. Η προδιαγραφή της εργασίας μπορεί να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της περιγραφής της θέσης ή μπορεί να είναι κάτι εντελώς ξεχωριστό. Συνήθως όμως τα στοιχεία της προδιαγραφής συμπεριλαμβάνονται στην περιγραφή της εργασίας, συνθέτοντας έτσι την ολοκληρωμένη παρουσίαση αναφορικά με την ανάλυση της εξεταζόμενης θέσης.

Ανάλογα με την θέση εργασίας που αναλύουμε, χρησιμοποιούμε και τα σχετικά στοιχεία της προδιαγραφής της. Έτσι, για την καταχώριση των δεδομένων μιας εργασίας ενός εργάτη θα επικεντρωθούμε περισσότερο στην εμπειρία, την εκπαίδευση και τις σωματικές απαιτήσεις που απαιτεί η θέση. Στην καταχώριση όμως των στοιχείων μιας θέσης ενός διευθυντή, που η εκτέλεση των καθηκόντων του είναι πιο σύνθετη, θα πρέπει να καταγράψουμε συγκεκριμένες ικανότητες, όπως η προσωπικότητα, η δυνατότητα ανάληψης ευθυνών και λήψης αποφάσεων, οι πνευματικές και επικοινωνιακές ικανότητες και άλλα συναφή. (Μούζα – Λαζαρίδη, 2006)

Η περιγραφή μιας εργασίας επομένως περιλαμβάνει τα στοιχεία τα οποία αναφέρονται στη συγκεκριμένη εργασία και αναλύεται ανάλογα με τις περιπτώσεις, τα στοιχεία αυτά μπορεί να είναι η μόρφωση, η εκπαίδευση, η εμπειρία, η απαιτούμενη κρίση και πρωτοβουλία, σωματικές δεξιότητες και αντοχές, οι

πνευματικές απαιτήσεις, η ανάληψη ευθυνών καθώς και οι ικανότητες επικοινωνίας. (Μούζα – Λαζαρίδη, 2006)

2.2. Η διαφήμιση σε μια επιχείρηση

2.2.1. Το δίπολο διαφήμιση και προώθηση των πωλήσεων

Η διαφήμιση θεωρείται ότι δημιουργεί τις προϋποθέσεις για

- α) να γίνει γνωστό ένα προϊόν,
- β) να διαμορφωθεί θετική στάση για το προϊόν,
- γ) να δημιουργηθεί και να αποσαφηνιστεί η ταυτότητα του,
- δ) να «χτιστεί» η εικόνα του,
- ε) να εκδηλώνεται από τους καταναλωτές η πρόθεση αγοράς,
- στ) να πείσει τον καταναλωτή να αγοράσει το προϊόν και μάλιστα σε επαναλαμβανόμενη βάση. (Ζώτος, 2008)

2.2.2. Οι δραστηριότητες των ανταγωνιστών

Είναι σημαντικό για την επιχείρηση να γνωρίζει ποια μέσα χρησιμοποιεί και ποια χρονική κατανομή ακολουθεί ο ανταγωνιστής. Συνηθίζεται στην πράξη, όταν ένα μέσο κυριαρχείται από τον ανταγωνιστή που δαπανά μεγαλύτερα ποσά για την προβολή του προϊόντος, να μην τον ακολουθεί η επιχείρηση. Θεωρείται σκόπιμο να επιλέξει κάποιο άλλο μέσο που θα είναι εξίσου αποτελεσματικό, αλλά ελεύθερο από τις δραστηριότητες του ανταγωνιστή. (Ζώτος, 2008)

2.2.3. Διαφήμιση και πωλήσεις

Η έμφαση του μάρκετινγκ εστιάζεται στην αύξηση των πωλήσεων, ενώ του επικοινωνιακού στόχου στη διοχέτευση του κατάλληλου μηνύματος, το οποίο θα

βοηθήσει στην αύξηση των πωλώσεων. Η άποψη του Hopkins (1979) εστίαζε το ενδιαφέρον στις πωλήσεις, τονίζοντας το εξής: ο μόνος σκοπός της διαφήμισης είναι να πουλάει. Η επιτυχία ή αποτυχία της μετριούνται με τις πωλήσεις. Δεν υπάρχει για να δημιουργεί εντυπώσεις. Σκοπεύει απλά να υπενθυμίζει το όνομα της επιχείρησής σας. (Ζώτος, 2008)

2.3.Η οικονομική δραστηριότητα και οι διακυμάνσεις της

2.3.1.Οι οικονομικές διακυμάνσεις γενικά

Από το δέκατο ένατο αιώνα έχει παρατηρηθεί ότι η πορεία μιας οικονομίας δεν είναι ομαλή αλλά παρουσιάζει διακυμάνσεις που διαφέρουν ως προς την συχνότητα, τη διάρκεια και την ένταση των αυξομειώσεων της οικονομικής δραστηριότητας. Οι διακυμάνσεις αυτές εκδηλώνονται σε μεγέθη που αντιπροσωπεύουν την οικονομική δραστηριότητα, όπως το προϊόν, το εισόδημα και η απασχόληση, καθώς και το επίπεδο των τιμών. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

Σε περιόδους έντονης οικονομικής δραστηριότητας, τα μεγέθη αυτά αυξάνονται με σχετικά ταχύτερο ρυθμό ενώ σε περιόδους μειωμένης δραστηριότητας αυξάνονται με αργότερο ρυθμό ή παρουσιάζουν στασιμότητα ή μείωση. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.3.2.Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου

Οι οικονομικές διακυμάνσεις συνήθως αναφέρονται σαν φάσεις οικονομικού κύκλου. Όλοι οι οικονομικοί κύκλοι έχουν κάποιες κοινές φάσεις στις οποίες οι οικονομολόγοι έχουν δώσει διάφορες ονομασίες: κορυφή (peak), κάμψη ή ύφεση (recession), βάθος (trough), ανάκαμψη ή επέκταση (expansion). Στη φάση της κορυφής η οικονομία βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο απασχόλησης και παράγωγης προϊόντος και είναι πολύ πιθανόν να βρίσκεται σε επίπεδο πλήρους απασχόλησης των παραγωγικών συντελεστών. Στη φάση αυτή το γενικό επίπεδο των τιμών συνήθως εμφανίζει αυξητική τάση. Στη φάση της κάμψης παρατηρείται μείωση της απασχόλησης και του παραγόμενου προϊόντος, στις σύγχρονες όμως οικονομίες το

επίπεδο των τιμών συνήθως δεν μειώνετε. Συνήθως μειώνετε ο ρυθμός αύξησης του επιπέδου των τιμών. Στη φάση του βάθους η απασχόληση και η παράγωγη φτάνουν στο χαμηλότερο επίπεδο τους για το συγκεκριμένο οικονομικό κύκλο. Τέλος, στη φάση της ανάκαμψης το προϊόν και η απασχόληση αυξάνονται, σε προχωρημένο δε στάδιο της αρχίζουν να αυξάνονται γρήγορα και οι τιμές. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης 2008)

2.3.3 Οι μακροχρόνιες διακυμάνσεις

Πέρα από τις κυκλικές οικονομικές διακυμάνσεις, υπάρχουν και οι μακροχρόνιες διακυμάνσεις (long-term fluctuations). Αυτές παρουσιάζουν συνήθως μικρότερη ένταση και πολύ μεγαλύτερη χρονική διάρκεια από τις βραχυχρόνιες οικονομικές διακυμάνσεις. Για παράδειγμα, ενώ η περίοδος ύφεσης και περίοδος ανάκαμψης στον οικονομικό κύκλο μπορούν να διαρκέσουν λίγα χρόνια η καθεμιά(2-3 χρόνια), οι περίοδοι της μακροχρόνιας ανόδου ή καθόδου μιας οικονομίας μπορούν να διαρκέσουν ολόκληρες δεκαετίες.(10, 20 ή και περισσότερα χρόνια). (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.3.4. Οι εποχικές Διακυμάνσεις

Σε πολλούς οικονομικούς κλάδους εμφανίζονται σημαντικές αυξομειώσεις της δραστηριότητας τους ανάλογα με την εποχή του έτους. Οι εποχικές διακυμάνσεις (season fluctuations) είναι δυνατόν να οφείλονται στις καιρικές συνθήκες (π.χ. η οικοδομική δραστηριότητα και μεγάλο μέρος της γεωγραφικής δραστηριότητας παρουσιάζουν μείωση το χειμώνα και αύξηση στις υπόλοιπες εποχές), στην επίδραση ορισμένων μεγάλων εορτών (στο λιανικό εμπόριο η δραστηριότητα αυξάνεται σημαντικά πριν από το Πάσχα και τα Χριστούγεννα) ή σε άλλους λόγους. Επειδή πολλοί οικονομικοί κλάδοι παρουσιάζουν κάποιες εποχικές διακυμάνσεις πολλές φορές αυτό αντανακλάται στη συνολική δραστηριότητα της οικονομίας.

Σε ορισμένους κλάδους με έντονη εποχικότητα οι επιχειρήσεις επιδιώκουν να τονώσουν τη ζήτηση για το προϊόν τους στις περιόδους που αυτή είναι κανονικά περιορισμένη. Π.χ. οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις των τουριστικών περιοχών

εφαρμόζουν υψηλότερες τιμές στις περιόδους τουριστικής αιχμής και χαμηλότερες στις περιόδους με ορισμένη τουριστική κίνηση. Επίσης τα καταστήματα ειδών ένδυσης , υπόδησης κ.α. προσφέρουν εκπτώσεις στους μήνες που η ζήτηση για τέτοια είδη είναι μειωμένη, π.χ. τον Αύγουστο και το Ιανουάριο κ.ο.κ. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.3.5. Η θεωρία της υποκατανάλωσης

Σύμφωνα με την θεωρία της υποκατανάλωσης (under consumption theory), η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας προκαλείται από το ότι σε ορισμένες περιόδους παρατηρείται μείωση της ζήτησης για τα καταναλωτικά προϊόντα. Αυτό δημιουργεί πλεονάζουσα προσφορά προϊόντος και ωθεί τις επιχειρήσεις να μειώσουν τις παραγγελίες τους, με συνέπεια τον περιορισμό της παραγωγής και της απασχόλησης. Η υποκατανάλωση μπορεί να προέλθει από το ότι, για οποιονδήποτε λόγο, τα άτομα γίνονται υπερβολικά στη χρησιμοποίηση του εισοδήματός τους για αγορά καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών ή από το ότι η διανομή του εισοδήματος γίνεται υπερβολικά άνιση και ένα σχετικά μεγάλο μέρος του εισοδήματος περιέρχεται σε μικρή μερίδα ατόμων και, για το λόγο αυτό, μικρό μόνο μέρος του δαπανάται για κατανάλωση. Επίσης μπορεί να προέλθει από υπερβολική αύξηση της παραγωγής σε σχέση με τις υπάρχουσες δυνατότητες για κατανάλωση. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.3.6. Οι αιτίες των οικονομικών διακυμάνσεων

Οι οικονομικές διακυμάνσεις οφείλονται τόσο σε εξωγενείς όσο και σε ενδογενείς παράγοντες. Συνήθως, ένας οι περισσότεροι εξωγενείς παράγοντες (π.χ. πόλεμος, κυβερνητική πολιτική, απότομη αύξηση της τιμής των καυσίμων ή κάποιων βασικών πρώτων υλών, σύμπτωση πολλών καινοτομιών κ.ο.κ.) προκαλούν μεταβολή στη συνολική ζήτηση ή στη συνολική προσφορά οι οποίες δημιουργούν αλυσιδωτές αντιδράσεις στην οικονομία. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.3.7 Οι επιπτώσεις των οικονομικών διακυμάνσεων στη δραστηριότητα των επιχειρήσεων

Παρόλο που οι οικονομικές διακυμάνσεις επηρεάζουν όλους ουσιαστικά τους τομείς και τις δραστηριότητες σε μια οικονομία, η επίδραση μπορεί να διαφέρει κατά περίπτωση, τόσο στην χρονική διάρκεια όσο και στην ένταση της. Οι κλάδοι που επηρεάζονται περισσότερο είναι εκείνοι που παράγουν επενδυτικά αγαθά και διαρκή καταναλωτικά αγαθά. (Πετράκη- Κώττη και Κώττης, 2008)

Όταν υπάρχει δυσμενής οικονομική συγκυρία και τα εισοδήματα των νοικοκυριών μειώνονται, αυτό δε δημιουργεί ανάγκη για μείωση των δαπανών τους. Τα περιθώρια περιορισμού των δαπανών για αναλώσιμα αγαθά είναι συνήθως περιορισμένα, ενώ υπάρχουν πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες μείωσης των δαπανών για τα διαρκή αγαθά που η αγορά τους μπορεί να αναβληθεί μέχρι ότου βελτιωθούν τα οικονομικά των νοικοκυριών.

Η ζήτηση για αναλώσιμα καταναλωτικά αγαθά δεν μένει όμως ανεπηρέαστη από τις οικονομικές διακυμάνσεις, απλώς η επίδραση είναι σχετικά μικρότερη. Στην περίπτωση αυτή, ο βαθμός επηρεασμού της δραστηριότητας μιας επιχείρησης από τις διακυμάνσεις εξαρτάται από το είδος των προϊόντων που παράγει. Αν αυτά θεωρούνται από τους αγοραστές είδη πολυτελείας, η ζήτηση τους επηρεάζεται περισσότερο ενώ, αντίθετα, για τα προϊόντα που θεωρούνται πρώτης ανάγκης, η ζήτηση επηρεάζεται λιγότερο ή και καθόλου. (Πετράκη - Κώττη και Κώττης, 2008)

2.4. Η τιμή του πετρελαίου και οι πετρελαϊκές κρίσεις

Επειδή οι χώρες της Μέσης Ανατολής (Σαουδική Αραβία, Κουβέιτ, Ιράν, κ.λ.π.) παρήγαγαν και παράγουν το μεγαλύτερο ποσοστό του αργού πετρελαίου στον κόσμο. Τα γεγονότα στην περιοχή αυτή επηρέασαν και επηρεάζουν τις τιμές του πετρελαίου.

Ποιες είναι όμως οι χώρες με τα μεγαλύτερα αποθέματα «μαύρου χρυσού;» Σύμφωνα με το αμερικανικό δίκτυο CNBC, η χώρα με τα μεγαλύτερα αποδεδειγμένα αποθέματα πετρελαίου, βάσει στατιστικών μετρήσεων του 2009, είναι η Σαουδική

Αραβία, που με 259,9 δισ. βαρέλια κατέχει το 19,20% των συνολικών αποθεμάτων, ενώ η συνολική της παραγωγή διαμορφώνεται στα 9,76 εκατ. βαρέλια την ημέρα.

Στη δεύτερη θέση είναι ο Καναδάς με 175,2 δισ. βαρέλια και 12,94% των παγκόσμιων αποθεμάτων, ενώ στην τρίτη θέση βρίσκεται το Ιράν, με 137,6 δισ. βαρέλια και μερίδιο της τάξης του 10,16%.

Ακολουθεί το Ιράκ με αποθέματα ύψους 115 δισ. βαρέλια και 8,5% των παγκόσμιων αποθεμάτων, ενώ η πεντάδα κλείνει με το Κουβέιτ, το οποίο διαθέτει 101,5 δισ. βαρέλια που αντιστοιχούν στο 7,5% των παγκόσμιων αποθεμάτων.

Έκτη είναι η Βενεζουέλα με 7,34%, στην έβδομη θέση τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα με 7,22% και στην όγδοη θέση η Ρωσία με 4,43%. Η Λιβύη βρίσκεται στην ένατη θέση, καθώς διαθέτει αποθέματα της τάξης των 44,3 δισ. βαρελιών, που αντιστοιχούν στο 3,27% των συνολικών παγκόσμιων αποθεμάτων. Η παραγωγή της Λιβύης διαμορφώνεται στα 1,79 εκατ. βαρέλια την ημέρα, ενώ οι εξαγωγές της προς τις ΗΠΑ ανέρχονται στα 66.000 βαρέλια την ημέρα, σύμφωνα με στοιχεία του Δεκεμβρίου του 2010 και όλα αυτά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 1. (Πηγή:www.capital.gr, 2011)

Χώρα	Απόθεμα %
Σαουδική Αραβία	19,20
Καναδάς	12,94
Ιράν	10,16
Ιράκ	8,50
Κουβέιτ	7,50
Βενεζουέλα	7,34
Ηνωμένα Εμιράτα	7,22
Ρωσία	4,43
Λιβύη	3,27

Πίνακας 1: Πίνακας αποθεμάτων αργού πετρελαίου

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 έκαναν την εμφάνισή τους δύο πετρελαϊκές κρίσεις.

Ως επίσημη ημερομηνία έναρξης της πρώτης κρίσης καταγράφεται η 17η Οκτωβρίου του 1973, όταν τα μέλη του ΟΑΡΕC (Οργανισμού Αραβικών Χωρών - Εξαγωγέων Πετρελαίου Οργανισμού Αραβικών Πετρελαιοπαραγωγών Κρατών) ανακοίνωσαν ότι δεν θα προμήθευαν πλέον με πετρέλαιο τις χώρες που υποστήριξαν το Ισραήλ στη διαμάχη του με τη Συρία και την Αίγυπτο, μετά τον πόλεμο του Yom Kippur.

Σε αυτές τις χώρες συμπεριλαμβάνονταν οι ΗΠΑ, οι σύμμαχοι τους στη Δυτική Ευρώπη και η Ιαπωνία. Η δραματική αυτή άνοδος των τιμών (από 3 δολάρια το βαρέλι το 1973 σε 20 δολάρια το Μάρτιο του 1974) είχε άμεσο αντίκτυπο στις τιμές άλλων προϊόντων.

Αποτέλεσμα να δοθεί τέλος σε μια σχετικά μακρά περίοδο σταθερότητας των τιμών, αλλά και των γενικότερων συνθηκών της αγοράς. Ας δούμε πιο διεξοδικά τι προκάλεσε την κρίση του 1973

Πρώτη πετρελαϊκή κρίση : 1973

Η Αίγυπτος και η Συρία έκαναν πόλεμο με το Ισραήλ και τελικά έχασαν.

Ο πόλεμος είχε σοβαρές αρνητικές συνέπειες καθώς οι Άραβες πραγματοποίησαν εμπάργκο κατά τη διάρκεια του πολέμου που διατάραξε τη ροή του αργού πετρελαίου, προκαλώντας πλήγμα στην αγορά. Η τιμή του αργού πετρελαίου φτάνει στα 12 δολάρια το βαρέλι από τα 2,5 δολάρια, μία αύξηση περίπου 300%.

Η πραγματοποίηση αυτού του εμπάργκο θα έχει μεγαλύτερες επιπτώσεις στην Ευρώπη και στην Ιαπωνία, οι οποίες εξαρτώνται κατά 75% και 80% αντίστοιχα από το Αραβικό πετρέλαιο.

Δεύτερη πετρελαϊκή κρίση : 1979- Η ιρανική επανάσταση

Έξι χρόνια μετά, το 1979, ακολούθησε η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση, ως αποτέλεσμα και των ανακατατάξεων και ταραχών της επανάστασης στο Ιράν.

Μετά την πολιτική κρίση στο Ιράν, οι ανακατατάξεις γκρέμισαν τον πετρελαϊκό τομέα του Ιράν με αποτέλεσμα να πυροδοτηθεί το δεύτερο στη σειρά πετρελαϊκό

επεισόδιο μέσα σε λιγότερο από μια δεκαετία. Τελικά το Ιράν σταμάτησε να εξάγει αργό πετρέλαιο με αποτέλεσμα η αύξηση της τιμής του.

Μετά το 1980 οι τιμές του πετρελαίου έπεφταν για έξι συνεχόμενα έτη και κορυφώθηκαν το 1986 με μία πτώση 46% (βλέπε γράφημα 1) Αυτό ήταν αποτέλεσμα της μειωμένης ζήτησης και της μεγάλης παραγωγής, οδηγώντας τον OPEC στο να χάσει την ενότητα του. Εξαγωγείς πετρελαίου, όπως το Μεξικό, η Νιγηρία και η Βενεζουέλα επεκτάθηκαν σημαντικά, ενώ οι ΗΠΑ και η Ευρώπη πήραν περισσότερο πετρέλαιο από το Prudhoe Bay και τη Βόρειο Θάλασσα.

Η περίοδος αυτή τερματίστηκε στις αρχές του 1986, όταν η Σαουδική Αραβία εγκατέλειψε την πολιτική περιορισμού της παραγωγής της. Στα μέσα της δεκαετίας του 1990, ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης και κατά συνέπεια η παγκόσμια ζήτηση για πετρέλαιο και ενέργεια γενικότερα αυξανόταν.

Ο Οργανισμός εξαγωγών πετρελαιοπαραγωγών Χωρών, περισσότερο γνωστός ως ΟΠΕΚ, (από τα αρχικά του τίτλου του στην αγγλική απόδοση: Organization of the Petroleum Exporting Countries, OPEC) είναι σήμερα ένας διεθνής οικονομικός οργανισμός. Την προεδρία του οργανισμού ασκεί από την 1η Ιανουαρίου του 2009 η Ανγκόλα, που αποτελεί και το νεότερο μέλος του (από το 2007). (Νικήτας Στέφανος, 2012)

Δημιουργήθηκε στη Βαγδάτη (Ιράκ) το 1960 από τις ακόλουθες χώρες μέλη: Ιράν, Ιράκ, Κουβέιτ, Σαουδική Αραβία και Βενεζουέλα. Πρωτοστάτες της δημιουργίας αυτού ήταν ο τότε Σάχης της Περσίας και ο τότε Βασιλιάς της Σαουδικής Αραβίας.

Πρωταρχικοί στόχοι και σκοποί αυτού του διεθνή οργανισμού ήταν η καθιέρωση ενιαίας πετρελαϊκής πολιτικής μεταξύ των κρατών μελών και ο προσδιορισμός των ευμενέστερων μέτρων προστασίας των συμφερόντων τους με σταθεροποιητικές τιμές της διεθνούς αγοράς σε μια προοπτική αφενός αποφυγής βλαβερών συνεπειών για τα ίδια μέλη - κράτη και αφετέρου σε μία δίκαιη και ομαλή πετρελαϊκή βιομηχανική ανάπτυξη.

Οι παραπάνω, θεμιτοί στην αρχή, στόχοι παρέσυραν και άλλες χώρες στη σύνδεση με αυτόν τον Οργανισμό. Έτσι από το 1985 τον ΟΠΕΚ συγκροτούν οι παρακάτω

χώρες - μέλη, 12 τον αριθμό: Αγκόλα, Αλγερία, Γκαμπόν Ισημερινός, Ιράκ, Ιράν, Κατάρ, Κουβέιτ, Λιβύη, Νιγηρία, Σαουδική Αραβία και Βενεζουέλα. Από τότε ο Οργανισμός παραμένει ανοικτός και για οποιαδήποτε άλλα πετρελαιοπαραγωγά κράτη, χωρίς να αποκλείεται κανένα, ανεξάρτητα πολιτικού καθεστώτος, θρησκείας, γεωγραφικού χώρου και εφόσον διατηρεί βασικά αντίστοιχα συμφέροντα των ήδη Χωρών - μελών.

Το 1976 ο ΟΠΕΚ δημιούργησε έναν θυγατρικό διεθνή επίσης οργανισμό διεθνούς οικονομικής βοήθειας τον "OPEC Fund".

Η Έδρα του ΟΠΕΚ βρίσκεται στη Βιέννη (Αυστρία) στη διεύθυνση:

Του Οργανισμού προΐσταται ο Γενικός Γραμματέας ΟΠΕΚ.

Ο ΟΠΕΚ διατηρεί επίσης δική του σημαία γαλάζια στο κέντρο της οποίας φέρει το λογότυπο, με κυκλοτερή λευκά αρχικά OPEC (Βικιπαιδεία)

Ο Πόλεμος του Κόλπου-1990

Το τρίτο, και πιο σύντομο, πετρελαϊκό σοκ εκδηλώθηκε στο δεύτερο μισό του 1990 ως αποτέλεσμα της κρίσης στον Περσικό Κόλπο, καθώς εκδηλώθηκαν φόβοι για προβλήματα στην προμήθεια και διανομή του πετρελαίου. Φόβοι όμως, οι οποίοι δεν ευδοκίμησαν τελικά, με αποτέλεσμα πολύ σύντομα οι τιμές να επανέλθουν στα προ της κρίσης επίπεδα.

Το τρίτο επεισόδιο (1990 – 1991) κράτησε μόλις 6 μήνες και ακόμη και στην έξαρσή του είχε ως αποτέλεσμα μόλις τον διπλασιασμό της τιμής του, ενώ το τέταρτο επεισόδιο (1999-2000) κορυφώθηκε με την άνοδο της τιμής του πετρελαίου περισσότερο από δύο φορές.

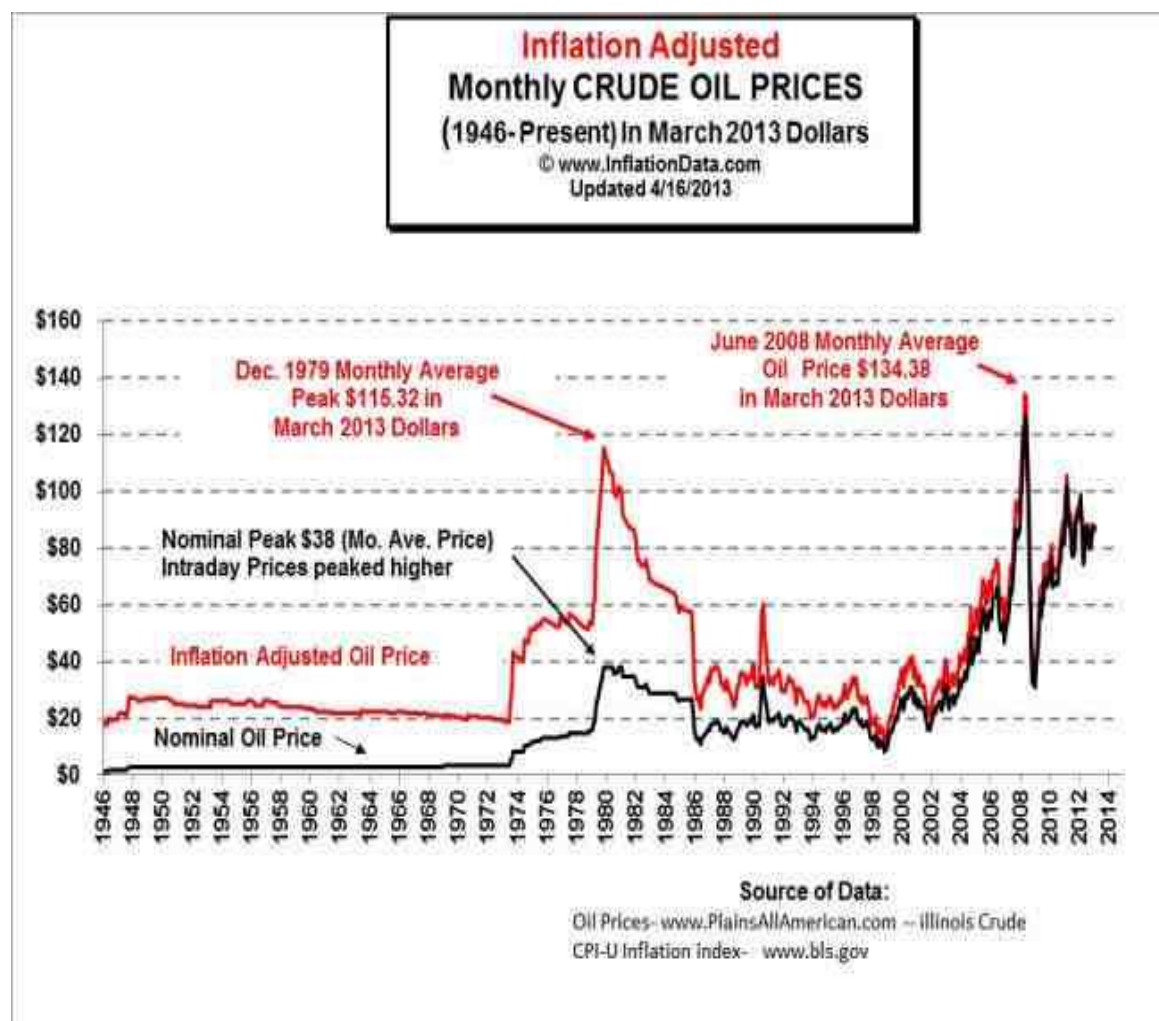
Ιούλιος 2008-147,27 δολαρίων το βαρέλι!

Η τιμή του βαρελίου του πετρελαίου ξεπέρασε για πρώτη φορά το ιστορικό όριο των 145 δολαρίων στις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην Ασία τον Ιούλιο του 2008.

Η διαφορά μεταξύ παραγωγής και ζήτησης πετρελαίου έχει μειωθεί επικίνδυνα και δεν αφήνει περιθώρια εφησυχασμού, αφού ένα αναπάντεχο γεγονός θα

δημιουργήσει κρίσιμο έλλειμμα στο εύθραυστο πετρελαϊκό ισοζύγιο. (Νικήτας Στέφανος, 2012)

Στο γράφημα 1 παρουσιάζουμε την εξέλιξη της τιμής του αργού πετρελαίου την περίοδο 1946-2013. Παρατηρούμε ότι μέχρι το 1973 η πορεία της τιμής του αργού πετρελαίου είναι σταθερή, μετά το 1973 έχουμε τις τρεις μεγαλύτερες πετρελαϊκές κρίσης όπου έχουμε προαναφερθεί και στα παραπάνω.

Γράφημα 1: Η πορεία του αργού πετρελαίου από το 1946-2013 (McMahon Tim, 2013)

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ανάπτυξη επιχειρησιακού σχεδίου σε πρατήριο υγρών καυσίμων

3.1. Η επιχείρηση όπου διεξήχθη η έρευνα

Η επιχείρηση στην οποία θα αναφερθούμε παρακάτω είναι ένα πρατήριο υγρών καυσίμων γνωστής εταιρείας, η οποία στεγάζεται στο Ηράκλειο Κρήτης, στην παραλιακή οδό. Πρόκειται για μια επιχείρηση δικαιοχρησίας (franchise). Ο όρος Δικαιοχρησία ή Franchising (προφέρεται φραντσάιζινγκ) (ή Δικαιοχρησία ή Δικαιοπαροχή) είναι σήμερα ένας διεθνής ευρύτατης χρήσης οικονομικός όρος.

Πρόκειται για εμπορική μέθοδο (συμφωνία) κατά την οποία μια επιχείρηση (δικαιοπάροχος) παραχωρεί σε μια άλλη (δικαιοδόχος), έναντι οικονομικού ανταλλάγματος, το δικαίωμα εκμετάλλευσης των πνευματικών δικαιωμάτων με σκοπό την εμπορία συγκεκριμένων προϊόντων και υπηρεσιών. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο δικαιοπάροχος παρέχει και τον μηχανισμό λειτουργίας (Know how - Τεχνογνωσία) και προώθησης του προϊόντος ή της υπηρεσίας έναντι εφάπαξ καταβολής ή και μηνιαίας επί του ποσοστού των κερδών του δικαιοδόχου.

Οι μεγαλύτερες αλυσίδες καταστημάτων ή πολυκαταστημάτων σήμερα ανά τον κόσμο έχουν δημιουργηθεί με την μέθοδο του φραντσάιζινγκ. Στην Ελλάδα τέτοιες αλυσίδες με φραντσάιζινγκ είναι τα περισσότερα καταστήματα γρήγορου φαγητού (φαστ φουντ), σχολές ξένων γλωσσών και πολλές άλλες εμπορικές επιχειρήσεις. Για τη μέθοδο αυτή έχουν συσταθεί ειδικές εταιρίες λεγόμενες «σύμβουλοι επιχειρήσεων» που παρέχουν σχετικές πληροφορίες (στατιστικές) για τη βιωσιμότητα μιας μελλοντικής τέτοιας επιχείρησης (κατά τόπο), καθώς και το προβλεπόμενο κόστος λειτουργίας της.

Τα κύρια σημεία του franchising είναι τα εξής:

- Προμήθεια καυσίμων αποκλειστικά από την μητρική εταιρία.
- Χρήση λογότυπων, εξοπλισμού, χρωμάτων, πινακίδων όλης της εταιρίας, έτσι ώστε η εικόνα να είναι η ίδια σε όλα τα καταστήματα της αλυσίδας.

- Προσφέρονται στους πελάτες δώρα ανάλογα με την κατανάλωση που κάνουν. Η δωροκάρτα είναι το σύστημα της εταιρίας που μετρά την κατανάλωση κάθε πελάτη ώστε όταν συγκεντρωθεί ένα σύνολο από πόντους να μπορεί να πάρει το αντίστοιχο δώρο του.

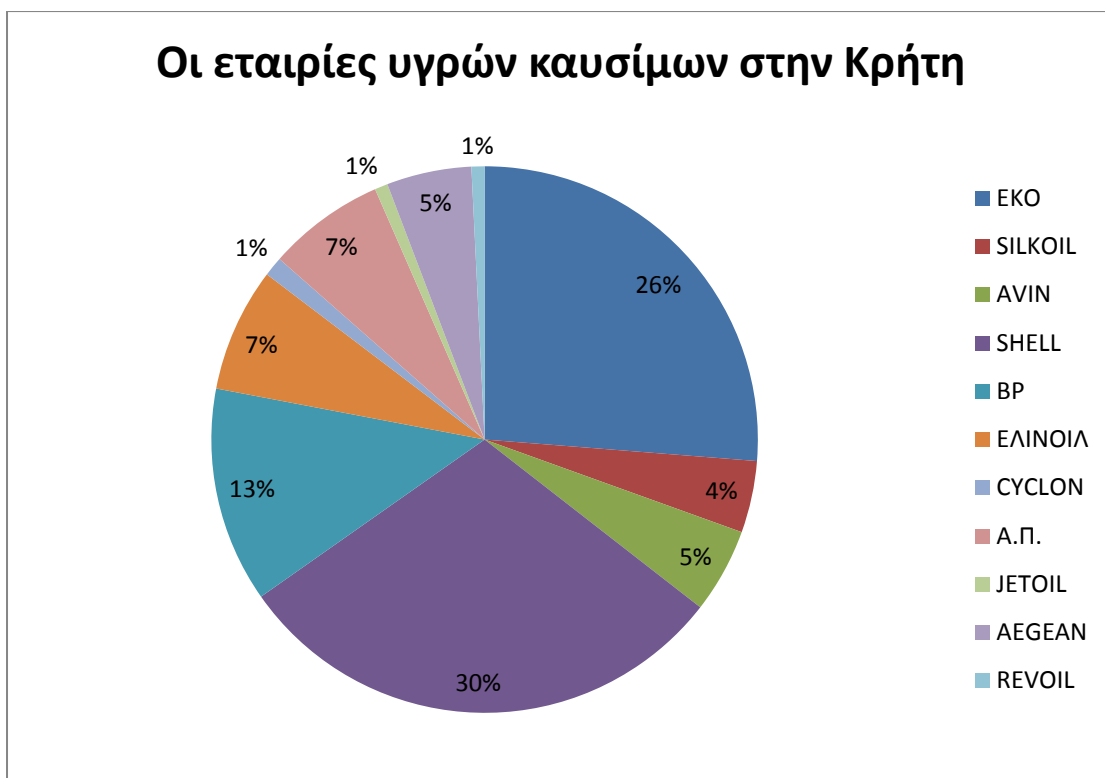
Το προσωπικό απαρτίζεται από 4 άτομα, τα οποία πληρώνονται με το βασικό μισθό, επιδόματα, και κάποια δώρα εάν και εφόσον πιάσουν τους στόχους, που έχουν κανονιστεί από την αρχή της πρόσληψης τους. Η επιχείρηση προσπαθεί να βρίσκει κάποια δώρα ανταμοιβής των καλών πελατών (Customer Relation Management) έτσι ώστε να προσελκύει όσο περισσότερους πελάτες γίνεται.

Η επιχείρηση, πέρα από πρατήριο υγρών καυσίμων έχει και πλυντήριο αυτοκινήτων στον ίδιο χώρο. Η επιχείρηση λειτουργεί στην πόλη του Ηρακλείου στη παραλιακή οδό και είναι ένα από τα 9 πρατήρια της εταιρίας στην πόλη.

Στον παρακάτω πίνακα 2 μπορούμε να δούμε τα πρατήρια που βρίσκονται σε όλο το νησί της Κρήτης ανά νομό ξεχωριστά, και ποια εταιρία προηγείται σε αριθμό πρατηρίων. Πρώτη σε αριθμό πρατηρίων στην Κρήτη έρχεται η SHELL με ποσοστό 30%, δεύτερη η ΕΚΟ με ποσοστό 26%, τρίτη έρχεται η ΒΡ με 13% και τέλος όλες οι υπόλοιπες. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι στον νομό ηρακλείου πρώτη έρχεται η ΕΚΟ με αριθμό πρατηρίων 43 και μετά η SHELL με αριθμό πρατηρίων 32.

	ΧΑΝΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΣΥΝ ΚΡΗΤΗ	%
ΕΚΟ	9	5	43	11	68	26%
SILKOIL	6	0	4	1	11	4%
AVIN	3	7	3	0	13	5%
SHELL	25	7	32	13	77	30%
BP	9	5	15	4	33	13%
ΕΛΙΝΟΙΛ	3	0	11	5	19	7%
CYCLON	1	2	0	0	3	1%
Α.Π.	1	2	13	2	18	7%
JETOIL	2	0	0	0	2	1%
AEGEAN	1	5	1	6	13	5%
REVOIL	0	0	1	1	2	1%
ΣΥΝΟΛΟ	60	33	123	43	259	100%

Πίνακας 2: Αριθμός πρατηρίων στην Κρήτη (πηγή δεδομένων: παρατηρητήριο τιμών, 2013)

Γράφημα 2: Οι εταιρίες υγρών καυσίμων στην Κρήτη

Ο διαχειριστής του πρατηρίου είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη και σωστή λειτουργία του. Είναι εκείνος που καθορίζει το πρόγραμμα των εργαζομένων, τις πληρωμές τους και δημιουργεί κλίμα συνεργασίας μεταξύ των υπαλλήλων του. Μια ακόμα σημαντική αρμοδιότητα του είναι να διαχειρίζεται τα λογιστικά του πρατηρίου και να είναι σε συνεχή επαφή με τους υπεύθυνους της εταιρείας. Στόχος του διαχειριστή είναι η εξέλιξη της επιχείρησής του.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημάνουμε ότι πλέον τα περισσότερα πρατήρια υγρών καυσίμων ανήκουν σε κάποια συγκεκριμένη εταιρία, από την οποία πολλές φορές δέχονται κάποιες πιέσεις ως προς την εξέλιξη της.

Το πρατήριο βρίσκεται σε μια πυκνοκατοικημένη περιοχή και εξυπηρετεί τουλάχιστον 400 πελάτες ημερησίως. Ο ανταγωνισμός που δέχεται είναι μεγάλος, διότι σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου βρίσκονται άλλα 6 πρατήρια υγρών καυσίμων. Για το λόγο αυτό η εταιρεία δημιουργεί ισχυρά κίνητρα στους καταναλωτές για να τους προσελκύσουν. Αυτό το επιτυγχάνει είτε με promotion ανάλογα με την εποχή, είτε με δωροκάρτες. Με τις δωροκάρτες συλλέγει ο πελάτης κάθε φορά που επισκέπτεται το πρατήριο ανάλογα και τα λίτρα καυσίμου που θα αγοράσει,

πόντους στην κάρτα του και μ' αυτούς έχει το δικαίωμα να εξαργυρώνει τα αντίστοιχα δώρα.

Το συγκεκριμένο πρατήριο λειτουργεί 3 χρόνια και ανήκει στην συγκεκριμένη εταιρεία καυσίμων. Οι περισσότεροι πελάτες δεν είναι περιστασιακοί αλλά μόνιμοι, γιατί αν και στην παραλιακή, θεωρείται «πρατήριο γειτονιάς». Κατά μέσο όρο το πρατήριο εξυπηρετεί 400 πελάτες ημερησίως, εκ των οποίων το 60% είναι μόνιμοι (μετά από έρευνα της κάρτας Smart Club που χρησιμοποιείται ως επιβράβευση των καλύτερων πελατών). Ο περιορισμένος χώρος που διαθέτει δεν θεωρείται εμπόδιο για να μην είναι ανταγωνιστικό σε σχέση με τα γειτονικά πολύ μεγαλύτερα πρατήρια.

Στα έξοδα της εταιρείας συμπεριλαμβάνεται η προμήθεια των υγρών καυσίμων και άλλων προϊόντων που γίνονται μέσω παραγγελίας και το εξειδικευμένο προσωπικό που είναι αρμόδιο για την συντήρηση του πρατηρίου.

3.2. Ανάλυση swot έδρας επιχείρησης

Σ' αυτό το σημείο θα μιλήσουμε για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που να παρουσιάζει :

❖ Πλεονεκτήματα

Όπως προαναφέραμε ένα από τα ισχυρά πλεονεκτήματα που διαθέτει το συγκεκριμένο πρατήριο είναι η θέση του και ότι υπάρχει μεγάλη κυκλοφορία αυτοκίνητων. Επίσης ένα άλλο προσόν που διαθέτει είναι ότι προσφέρει μερικές πρόσθετες υπηρεσίες όπως πλυντήριο αυτοκίνητων και αλλαγή λαδιών.

❖ Μειονεκτήματα

Ένα μεγάλο μειονέκτημα του συγκεκριμένου πρατηρίου είναι ο μικρός χώρος που διαθέτει στον οποίο δεν μπορεί να παρέχει περισσότερες υπηρεσίες όπως για παράδειγμα βουλκανιζατέρ.

❖ Ευκαιρίες

Μια μεγάλη ευκαιρία που θα μπορούσε να είχε το πρατήριο σ' αυτή την περιοχή θα ήταν να παρείχε περισσότερες υπηρεσίες για τους πελάτες, για παράδειγμα είδη σουπερ μάρκετ και περιπτέρου.

❖ Απειλές

Μια μεγάλη απειλή θα ήταν να ανοίξει ένα άλλο πρατήριο πριν από αυτό που διεξήχθη η έρευνα, ή να ανοίξει νέος δρόμος που να εξυπηρετεί ευκολότερα τον κόσμο που περνά από το σημείο αυτό.

3.3. Το σχέδιο ανάπτυξης

Το σχέδιο ανάπτυξης της επιχείρησης απαιτεί:

1. μεγαλύτερος χώρος
2. το πρατήριο να βρίσκεται σε περιοχή όπου κατοικείται
3. να υπάρχει πέρασμα αυτοκινήτων
4. να μην υπάρχουν ισχυροί ανταγωνιστές σε κοντινό σημείο
5. να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές για μια τέτοια επιχείρηση κ'
6. αν ο χώρος νοικιάζεται να είναι προσιτός ως προς τη τιμή στα δεδομένα της επιχείρησης.
7. δημιουργία αντικρινών πρατηρίων (και από τις δυο πλευρές του δρόμου) για την καλύτερη εξυπηρέτηση των διερχομένων αυτοκινήτων, πράγμα το οποίο αυτόματα σημαίνει την αύξηση του αριθμού των πελατών.
8. σωστή μελέτη, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους, πριν προβεί σε οποιαδήποτε επιχειρησιακή δραστηριότητα με στόχο την ανάπτυξη.

3.4. Το προϊόν

Το συγκεκριμένο προϊόν που εμπορεύεται η επιχείρηση είναι γενικά το ίδιο σε όλες τις εταιρείες τέτοιου τύπου. Λίγα πράγματα αλλάζουν ως προς την ποιότητα

του καυσίμου, για παράδειγμα πολλές εταιρείες βγάζουν διάφορα είδη βενζίνης, οι οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν μέχρι και τον πιο απαιτητικό πελάτη της.

Τα προϊόντα προσφέρει κατά κύριο λόγο είναι :

- το πετρέλαιο και βενζίνη (για τα οχήματα)
- το πετρέλαιο θέρμανσης (για οικιακή ή επαγγελματική χρήση)

3.5. Η διαφήμιση

Στην συγκεκριμένη επιχείρηση η διαφήμιση παίζει σημαντικό ρόλο για αυτό και πολλές φορές ποντάρουν σ' αυτό. Για παράδειγμα, η εταιρεία των συγκεκριμένων καυσίμων έχει κάποιο δώρο πάνω από συγκεκριμένα λίτρα που θα βάλει ο καταναλωτής. Για τα δώρα αυτά, η κάθε επιχείρηση έχει κάποιο κόστος, αλλά το κόστος που έχουν είναι πολύ μικρότερο του κέρδους. Όσον αφορά όμως την δική μας επιχείρηση το κόστος της διαφήμισης είναι μηδενικό γιατί τα έξοδα αυτής τα αναλαμβάνουν τα κεντρικά της εταιρίας (λόγο franchising).

Άλλη μια καλή προσφορά που έχει η επιχείρηση είναι στο πετρέλαιο θέρμανσης π.χ. την τρίτη φορά που θα αγοράσει ο καταναλωτής πετρέλαιο θέρμανσης, να έχει κάποια λίτρα δωρεάν.

✓ Η ανάλυση swot

❖ Πλεονεκτήματα

Είναι δεδομένο ότι η επιχείρηση που επενδύει στη διαφήμιση του προϊόντος της, το καθιστά περισσότερο διαδεδομένο από ένα άλλο μιας άλλης επιχείρησης που δεν το διαφημίζει. Η επιχείρηση που επενδύει χρήματα για τις διαφημιστικές καμπάνιες, έχει περισσότερες πιθανότητες να αυξήσει τα κέρδη από τις πωλήσεις της.

❖ Μειονεκτήματα

Οι διαφημιστικές καμπάνιες κοστίζουν. Αυτό αντίστοιχα θα οδηγήσει στην αύξηση της τιμής πώλησης του προϊόντος, πράγμα που κάποιες φορές αποτρέπει τον καταναλωτή από την αγορά του συγκεκριμένου προϊόντος ο οποίος καταφεύγει σε κάποιο πιο φθηνό.

3.6. Η πληρωμή του εργαζομένου

Οι εργαζόμενοι πληρώνονται κάθε δεκαπέντε μέρες ή τέλος του μήνα με το ποσό που έχουν συμφωνήσει με τον διαχειριστή συν τις υπερωρίες. Κάθε Χριστούγεννα και Πάσχα λαμβάνουν τα ανάλογα επιδόματα που δικαιούνται. Επίσης ο εργαζόμενος που δουλεύει αρκετά χρόνια στην επιχείρηση αυτή, κάθε χρόνο αποκτά ένα επιπλέον ποσό τις τάξεως του 10% στο μισθό που είχαν συμφωνήσει. Τέλος, ο διαχειριστής της εταιρίας βάζει σε όλους τους εργαζόμενους του τα κατάλληλα ένσημα.

3.7. Η επιλογή του προσωπικού

Για να μπορέσει κάποιος να δουλέψει σ' αυτήν την εταιρία πρέπει να μην έχει σοβαρά προβλήματα υγείας και συνήθως προτιμούν τα νέα άτομα. Όταν κάποιος είναι αρχάριος στη δουλειά τότε για τις πρώτες μέρες εργάζεται με κάποιον από τους παλαιότερους. Για την συγκεκριμένη δουλειά δεν υπάρχει κάποια μόρφωση και όλοι οι άνθρωποι μπορούν να εισέλθουν στον εργασιακό χώρο, χωρίς να έχουν κάποια γνώση πάνω σ' αυτό.

3.8. Η αξιολόγηση της απόδοσης

Κάθε τρεις μήνες ο διαχειριστής και οι εργαζόμενοι του συνεδριάζουν για την απόδοση της επιχείρησης. Όταν βλέπουν ότι κάποιος εργαζόμενος δεν επιφέρει απόδοση στη δουλειά του τότε ή τον ενημερώνουν για την βελτίωση του ή τον απολύουν. Ένας υπάλληλος για να μην χάσει την θέση εργασίας του πρέπει να έχει καλά ποσοστά στους στόχους που επιβάλει η εταιρεία.

3.9. Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του εργαζομένου

Ο εργαζόμενος έχει τις εξής υποχρεώσεις:

- Να φοράει τη στολή εργασίας του.

- Να έχει καταρτιστεί έτσι ώστε να γνωρίζει πιθανούς κινδύνους που μπορούν να προκληθούν στον εργασιακό του χώρο (π.χ. πυρκαγιά).
- Να είναι τυπικός ως προς την προσέλευσή του και την αποχώρησή του.
- Να ενημερώνει έγκαιρα για τυχόν απουσία του.
- Να εξυπηρετεί τον πελάτη με ευγένεια και χαμόγελο.
- Να συνεργάζεται με τους συναδέλφους τους με σεβασμό.

Ο εργαζόμενος έχει τα εξής δικαιώματα:

οΝα πληρώνεται στην ώρα του.

οΝα αμείβεται ακριβώς για τις ώρες που δουλεύει.

οΝα εκφράζει τυχόν παράπονα ή διαφωνίες με το υπόλοιπο προσωπικό.

οΝα παίρνει άδεια κάποιες μέρες το χρόνο.

3.10. Το κόστος μιας επιχείρησης

- Άμεσο κόστος

Το άμεσο κόστος αποτελείται από την αξία της πρώτης ύλης, από της αμοιβές των εργαζομένων στην παράγωγη και από άλλες επιβαρύνσεις που αφορούν τη μονάδα του προϊόντος.

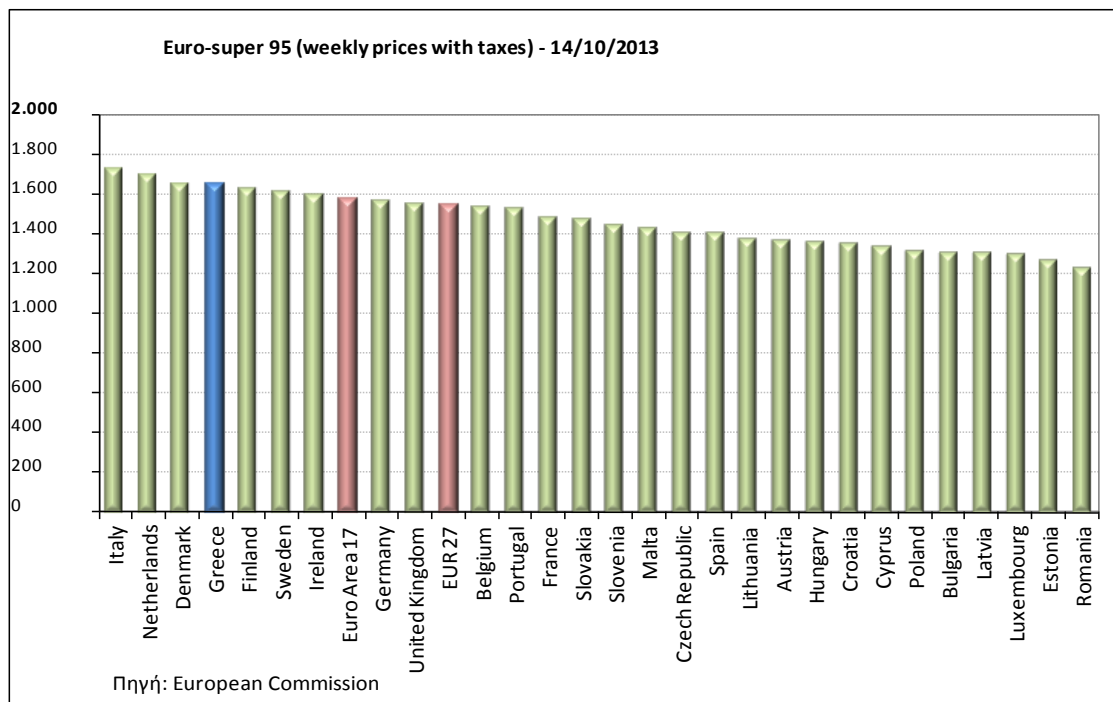
- Έμμεσο κόστος

Το έμμεσο κόστος είναι το κόστος που συνδέεται με την ποσότητα των παραγομένων μονάδων προϊόντων. αποτελείται από τα έξοδα διοίκησης, τα ενοίκια, το ηλεκτρικό ρεύμα κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Τιμές καυσίμων

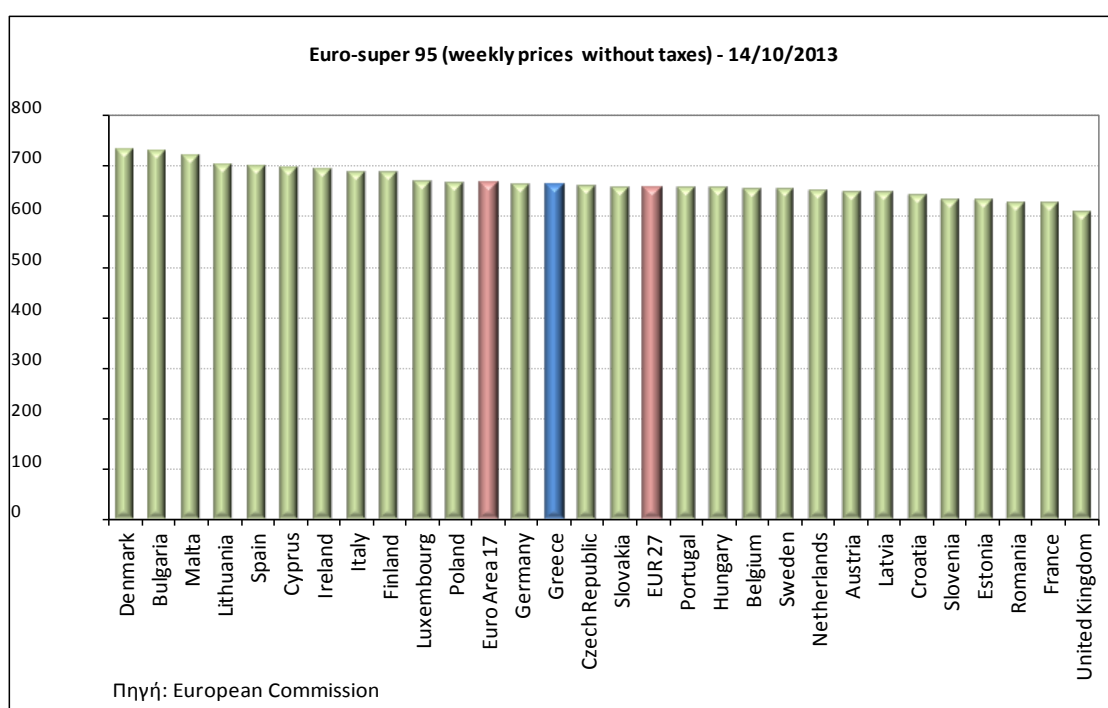
4.1. Εισαγωγή στην ανάλυση τιμών

Στην 4η θέση των πιο ακριβών χωρών της Ευρώπης βρίσκεται η Ελλάδα στην τιμή της αμόλυβδης για το έτος 2013, μια θέση κάτω από ότι το έτος 2012 που η Ελλάδα ήταν 3^η πιο ακριβή χώρα της Ευρώπης. Τα στατιστικά στοιχεία αυτά προκύπτουν από το παρατηρητήριο τιμών της Ελλάδος. Οι λιανικές τιμές αμόλυβδης βενζίνης με φόρους και προ φόρων στις 28 χώρες της Ε.Ε. για τις 14/10/2013 (τελευταία επίσημα στοιχεία) παρουσιάζονται συγκριτικά κατά φθίνουσα σειρά στα παρακάτω γραφήματα 3 και 4. Παρατηρούμε στο γράφημα 3 ότι ακριβότερες χώρες είναι κατά σειρά Ιταλία, Ολλανδία, Δανία και 4^η η Ελλάδα.

Γράφημα 3. Οι λιανικές τιμές αμόλυβδης βενζίνης με φόρους (παρατηρητήριο τιμών 2013)

Στο γράφημα 4 παρουσιάζονται οι τιμές προ φόρων όπου παρατηρούνται ότι ακριβότερες χώρες είναι η Δανία, Βουλγαρία, Μάλτα και η Ελλάδα είναι 14^η κάπου στην μέση. Αν και στην τιμή προ φόρων είναι στη μέση 14^η, στην τιμή λιανικής είναι η 4^η πιο ακριβή χώρα.

Γράφημα 4. Οι λιανικές τιμές αμόλυβδης βενζίνης προ φόρων (παρατηρητήριο τιμών, 2013)

Με την τιμή του αργού πετρελαίου σε διαρκή άνοδο – πάνω από 125\$ ανά βαρέλι (από περίπου 100\$ ανά βαρέλι στις αρχές της χρονιάς), οι τιμές λιανικής στα καύσιμα ακολουθούν ανοδική πορεία σύμφωνα με στοιχεία από την έρευνα της ΕΛΠΑ για τις τιμές των καυσίμων από δειγματοληψίες διεθνών οίκων και Λεσχών Αυτοκινήτου της FIAT. (βλέπε γράφημα 7 σελ.43)

4.2. Υπολογισμός τιμών καυσίμων

Οι τιμές καυσίμων επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι το κόστος του αργού πετρελαίου, οι διεθνείς τιμές των προϊόντων διύλισης (MED

PLATTS), το κόστος διύλισης, οι φόροι, τα λειτουργικά έξοδα των εταιριών εμπορίας και των πρατηριούχων, καθώς και ο ανταγωνισμός στην αγορά των πρατηρίων.

Ειδικότερα, η τιμή των υγρών καυσίμων στα πρατήρια καθορίζεται από:

- το κόστος αγοράς των καυσίμων από τις εταιρίες εμπορίας
- τον ειδικό φόρο κατανάλωσης
- άλλους φόρους και επιβαρύνσεις (ΡΑΕ, ΦΠΑ κ.λ.π.)
- το κόστος αποθήκευσης και διακίνησης από τις εταιρίες εμπορίας
- το περιθώριο μικτού κέρδους, εταιριών και πρατηρίων από τη χονδρική και τη λιανική πώληση.

Στην Ελλάδα, η συμμετοχή των φόρων επί της τελικής τιμής της αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων (σύμφωνα με το δελτίο εβδομαδιαίας επισκόπησης τιμών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής της 6/6/2010) ανέρχεται σε ποσοστό 61,55%.

4.3. Παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος του αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης

Οι τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης υπακούουν στους κανόνες της ελεύθερης αγοράς. Σε αυτήν την ενότητα, επεξηγούνται ορισμένοι παράγοντες που επιφέρουν αλλαγές στις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης.

1. Αυξημένη ζήτηση για αργό πετρέλαιο και προϊόντα διύλισης

Η ζήτηση για αργό πετρέλαιο και προϊόντα διύλισης αυξάνεται συνεχώς, ιδιαίτερα εξ' αιτίας της αύξησης της ζήτησης από αναπτυσσόμενες χώρες όπως είναι η Κίνα και η Ινδία.

2. Περιορισμοί στην παγκόσμια ικανότητα διύλισης πετρελαίου

Προκειμένου να καλύψουν τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για προϊόντα διύλισης, τα διυλιστήρια σε όλο τον κόσμο λειτουργούν σχεδόν με τη μέγιστη δυνατή τους ικανότητα. Στο μέλλον, θα χρειαστεί να κατασκευαστούν νέα διυλιστήρια, ώστε να

είναι δυνατή η κάλυψη της αυξημένης ζήτησης. Ένας βασικός παράγοντας που επηρεάζει την αύξηση του αριθμού των διυλιστηρίων, είναι οι υψηλές επενδύσεις που απαιτούνται για την κατασκευή και τη λειτουργία τους, οι οποίες επίσης αυξάνονται ακόμα περισσότερο λόγω της επιβολής όλο και αυστηρότερων διεθνών περιβαλλοντικών προτύπων, τα οποία αφορούν τόσο στην περιβαλλοντική επίδοση των διυλιστηρίων όσο και στην παραγωγή καθαρότερων καυσίμων.

3. Ασφάλεια στην προσφορά αργού πετρελαίου

Η πολιτική αστάθεια στη Μέση Ανατολή συνεχίζει να προκαλεί αβεβαιότητα γύρω από τη διαθεσιμότητα του αργού πετρελαίου και έχει σοβαρό αντίκτυπο στη μεταβλητότητα της τιμής του.

4. Απρόβλεπτα / ακραία καιρικά φαινόμενα

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως οι τυφώνες στις ΗΠΑ, είναι δυνατόν να μειώσουν προσωρινά την παγκόσμια ικανότητα διύλισης αργού πετρελαίου. Αυτή η μείωση, σε συνδυασμό με τις εικασίες σχετικά με το βαθμό διαθεσιμότητας των προϊόντων διύλισης, έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταβλητότητα των τιμών τους διεθνώς.

5. Εποχικές επιδράσεις

Οι τιμές των προϊόντων διύλισης επηρεάζονται από τις εποχικές αλλαγές στη ζήτηση συγκεκριμένων προϊόντων στις μεγαλύτερες αγορές του βορείου ημισφαιρίου, όπως οι ΗΠΑ, η Ευρώπη και η Ιαπωνία. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα στο βόρειο ημισφαίριο, αυξάνεται η ζήτηση για πετρέλαιο για τη θέρμανση κατοικιών, γραφείων, νοσοκομείων κ.λ.π. Το καλοκαίρι αντίθετα, αυξάνεται η ζήτηση για βενζίνη, καθώς οι κάτοικοι του βορείου ημισφαιρίου τείνουν να μετακινούνται περισσότερο με το αυτοκίνητο κυρίως λόγω της αύξησης της τουριστικής κίνησης.

6. Διακυμάνσεις της αγοράς

Το αργό πετρέλαιο και τα προϊόντα διύλισης που διατίθενται στην ελεύθερη αγορά, αποτελούν χρηματιστηριακά προϊόντα και επομένως ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο κερδοσκοπίας, γεγονός που επηρεάζει και τις διεθνείς τιμές τους. Τα

τελευταία χρόνια, παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον γύρω από τη χρηματιστήριο εμπορευμάτων πετρελαίου, κυρίως από επενδυτικές εταιρείες και διαχειριστές hedge funds κάτι που επηρεάζει την μεταβλητότητα των τιμών τους.

7. Νομισματικές διακυμάνσεις

Το μεγαλύτερο μέρος των παγκόσμιων συναλλαγών της αγοράς αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης γίνεται σε δολάρια ΗΠΑ. Επομένως, κάθε αλλαγή στην ισοτιμία του νομίσματος μιας χώρας έναντι του αμερικανικού δολαρίου επηρεάζει ευθέως και άμεσα το κόστος αγοράς του αργού πετρελαίου και των προϊόντων διύλισης. (<http://www.coralenergy.gr/>)

4.4. Παρατηρητήριο τιμών

Οι πρατηριούχοι λιανικής πώλησης των υγρών καυσίμων (βενζίνη Αμόλυβδη 95 ή Unleaded 95, βενζίνη νέα σούπερ ή Super LRP, βενζίνη S. αμόλυβδη 98 ή S.Unleaded 98, βενζίνη S. αμόλυβδη 100 ή S. Unleaded 100, πετρέλαιο κίνησης ή Diesel, πετρέλαιο θέρμανσης) υπόκεινται στις κατωτέρω υποχρεώσεις: α) Κάθε πρατηριούχος, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υποχρεούται από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Αγορανομικής Διατάξεως να γνωστοποιεί την τιμή λιανικής πώλησης για κάθε ένα είδος καυσίμου εκ των προαναφερόμενων χωριστά, ανά λίτρο, στο Υπουργείο Ανάπτυξης – Τομέας Ενέργειας/ Παρατηρητήριο Τιμών Υγρών Καυσίμων, εναλλακτικά σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες:

1. Μέσω διαδικτύου

1.1. Ο πρατηριούχος συνδέεται μέσω του διαδικτύου με τον ιστιακό τόπο www.fuelprices.gr του Υπουργείου Ανάπτυξης/Τομέας Ενέργειας.

1.2. Ο πρατηριούχος συμπληρώνει τον προσωπικό του κωδικό που του έχει χορηγηθεί από το ΥΠΑΝ στο αντίστοιχο πεδίο, ώστε να έχει πρόσβαση στην προσωπική του σελίδα.

1.3. Στην σελίδα αυτή συμπληρώνει τα προσωπικά του στοιχεία, και συγκεκριμένα το ονοματεπώνυμο ή την εταιρική επωνυμία, καθώς και την διεύθυνσή του.

1.4. Στην σελίδα «ενημέρωση τιμών πρατηρίου», ο πρατηριούχος ακολούθως συμπληρώνει στα αντίστοιχα πεδία τις τιμές των από αυτόν εμπορευόμενων καυσίμων, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά το χρόνο εισαγωγής τους.

2. Μέσω γραπτού τηλεφωνικού μηνύματος (SMS)

2.1. Ο πρατηριούχος συνδέεται μέσω του διαδικτύου με τον ιστιακό τόπο www.fuelprices.gr του Υπουργείου Ανάπτυξης σύμφωνα με τα ανωτέρω.

2.2. Συμπληρώνει τον αριθμό του κινητού τηλεφώνου του στο αντίστοιχο πεδίο.

2.3 Αποστέλλει SMS στον αριθμό 54546 ως εξής: Γράφει το πρόθεμα BENZ, ακολουθεί κενό και εν συνεχεία γράφει τις λιανικές τιμές των πετρελαιοειδών που εμπορεύεται, χωρισμένες με κενά, κατά την ακόλουθη σειρά: α) βενζίνη αμόλυβδη, β) βενζίνη S αμόλυβδη, γ) βενζίνη σούπερ, δ) πετρέλαιο κίνησης και ε) πετρέλαιο θέρμανσης.

β) Αν ο πρατηριούχος δεν εμπορεύεται όλα τα παραπάνω προϊόντα, τότε στην αντίστοιχη θέση γράφει την ένδειξη "Ο" (μηδέν).

γ) Ο πρατηριούχος είναι υποχρεωμένος να καταχωρεί οποιαδήποτε αλλαγή στις λιανικές τιμές των προϊόντων που έχει εισαγάγει, κατά το χρόνο που αυτή επέρχεται. Η εισαγωγή των νέων λιανικών τιμών γίνεται σύμφωνα με την ίδια διαδικασία που περιγράφεται ανωτέρω.

δ) Σε περίπτωση που η λιανική τιμή προϊόντος παραμείνει αμετάβλητη για χρονικό διάστημα τουλάχιστον επτά (7) συνεχών ημερών, οφείλει ο πρατηριούχος να επιβεβαιώσει την υφιστάμενη αυτή τιμή, με νέα καταχώρηση σύμφωνα με τα ανωτέρω. (Εφημερίδα της κυβερνήσεως, 2008)

4.5. Διαμόρφωση τιμής αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων

Η πορεία της λιανικής τιμής ενός προϊόντος (δηλ. της τιμής στην αντλία του πρατηρίου) καθορίζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος από την πορεία της διεθνούς τιμής του αντίστοιχου προϊόντος.

Η διεθνής αυτή τιμή καθορίζεται χρηματιστηριακά κάθε μέρα από τις πράξεις αγοράς και πώλησης προϊόντων και συμβολαίων, όπως γίνεται και για τα υπόλοιπα

προϊόντα που αποτελούν είδος χρηματιστηριακής συναλλαγής, και συνιστά την τιμή αναφοράς και για τις εκτός χρηματιστηρίου αγοραπωλησίες καυσίμων.

Δηλαδή ο αγοραστής κλείνει συμφωνία να παραλάβει ποσότητα καυσίμου με τιμή Χ δολάρια τον τόνο πάνω από την διεθνή τιμή της μελλοντικής ημερομηνίας παράδοσης. Αυτός ο τρόπος καθορισμού της τιμής με βάση αναφοράς μία τιμή που δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων, αποτελεί τον συνήθη τρόπο συναλλαγής στις διεθνείς αγοραπωλησίες καυσίμων.

Οι διεθνείς τιμές αποτελούν σχεδόν πάντοτε το σημείο αναφοράς των συμβολαίων αγοράς καυσίμων μεταξύ Διυλιστηρίων και πελατών τους.

Η εκάστοτε τιμή πώλησης του Διυλιστηρίου δηλαδή καθορίζεται με βάση τις διεθνείς τιμές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Πέραν των διεθνών τιμών (δηλ. ουσιαστικά των τιμών από το Διυλιστήριο), η εκάστοτε συγκεκριμένη τιμή στην αντλία του πρατηρίου καθορίζεται και από τους εξής παράγοντες :

- τους φόρους και δασμούς που επιβάλλει στο καύσιμο το Ελληνικό Δημόσιο
- την απόσβεση των παγίων επενδύσεων του πρατηρίου
- το κόστος μεταφοράς και διανομής
- τα διαχειριστικά έξοδα
- το κέρδος της Εταιρίας Εμπορίας, και
- το κέρδος του Πρατηριούχου.

Μία τυπική κατανομή των ανωτέρω μεγεθών φαίνεται και στο διάγραμμα της αντλίας. (βλέπε Σχήμα 2)

Όπως είναι προφανές, το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό της τιμής του καυσίμου στην αντλία αφορά φόρους και δασμούς, οι οποίοι εισπράττονται από το Ελληνικό Δημόσιο. Τα υπόλοιπα στοιχεία έχουν τεθεί κατ' εκτίμηση διότι φυσικά

διαφέρουν από πρατήριο σε πρατήριο και από Εταιρία σε Εταιρία.
(<http://www.seepe.gr>)

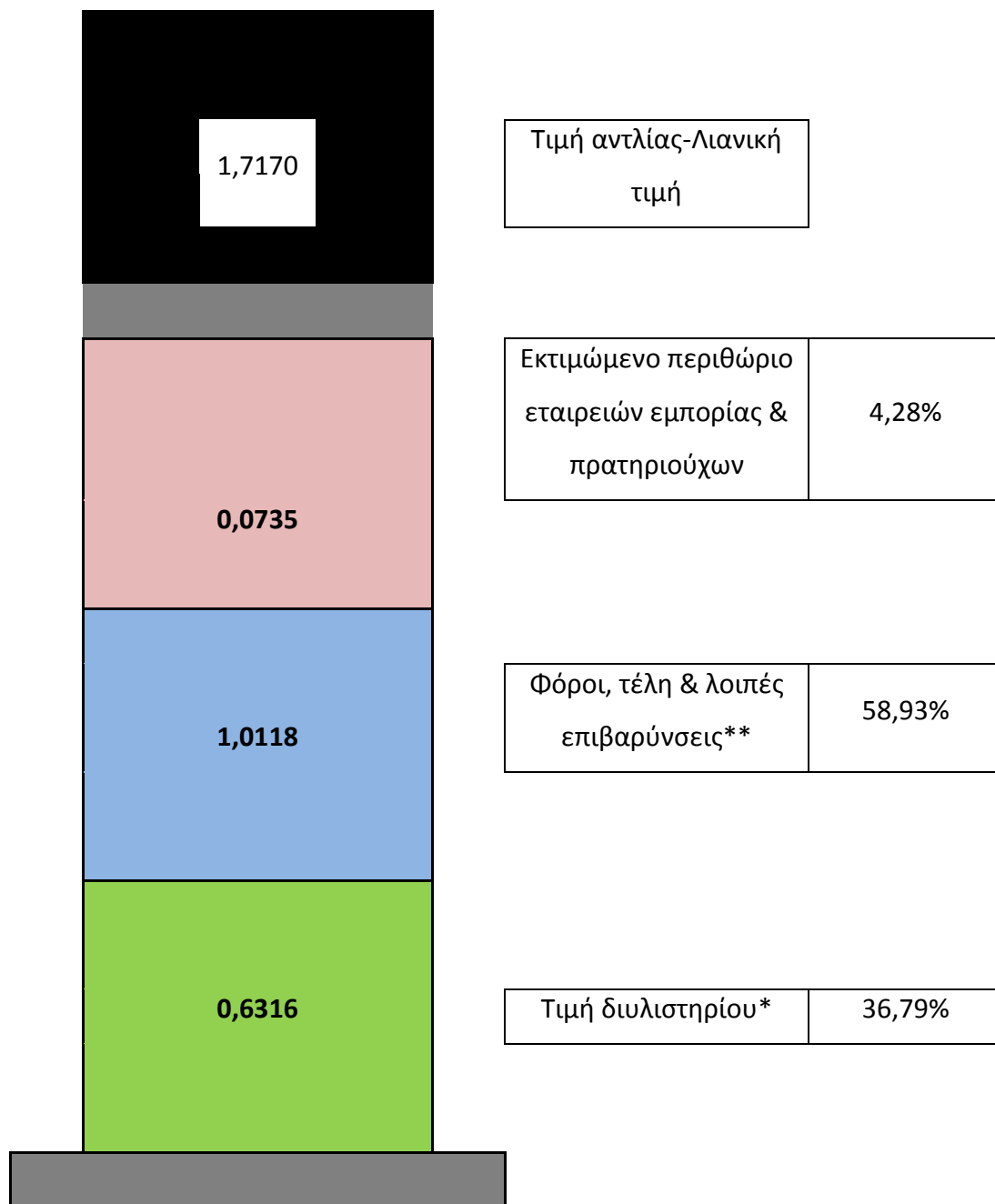
Η τιμή διυλιστηρίου της απλής αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων διαμορφώθηκε στα 0,6316 € ανά λίτρο.

Οι φόροι, τα τέλη και οι λοιπές επιβαρύνσεις αντιστοιχούν σε 1,0118 € ανά λίτρο.

Η μέση τιμή λιανικής της απλής αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων διαμορφώθηκε στα 1,717 € ανά λίτρο.

Σε εκτιμώμενο περιθώριο των πρατηριούχων και των εταιρειών εμπορίας υπολογίζεται κατά μέσο όρο στα 0,0735 € ανά λίτρο (7,4 λεπτά).

Η τελική τιμή λιανικής διαμορφώνεται από την τιμή διυλιστηρίου κατά 36,8%, από τους φόρους (σταθερούς και μεταβλητούς) κατά 58,9%, και από τα εκτιμώμενα περιθώρια των εταιρειών εμπορίας, των μεταφορών υγρών καυσίμων και των πρατηρίων κατά 4,3% (βλ. παρακάτω σχήμα).

Σχήμα 2: Η διαμόρφωση της τιμής των καυσίμων (Παρατηρητήριο τιμών, 13/7/2012)

Για καθένα από τα αναφερόμενα στο σχήμα 2 παρακάτω αναλύουμε τον υπολογισμό τους στον πίνακα 3.

***Τιμή διυλιστηρίου** **0,6316**

-Τιμή διυλιστηρίου προηγούμενης ημέρας (Μέση σταθμικής τιμής εκ των δύο εταιρειών διύλισης)

-Στην τιμή διυλιστηρίου περιλαμβάνονται οι ειδικές υπηρεσίες (φορτωτικά)

****Τέλη** **0,0143**

-Ανταποδοτικό τέλος ΡΑΕ: 0,20ευρω/1000 λίτρα 0,0002

-Εισφορά <<Ειδικού Λογαριασμού Πετρελαιοειδών>>: 0,0076

1,2% επί της τιμής διυλιστηρίου

-Ειδικό τέλος Δικαιωμάτων Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών 0,0065

(ΔΕΤΕ): 0,5% της αξίας του αθροίσματος της τιμής εκ διυλιστηρίου και του ΕΦΚ.

****Λοιπές επιβαρύνσεις** **0,0065**

-Εισφορά του ταμείου επικουρικής ασφάλισης βενζινοπωλών: 0,0065

0,495% επί των προ ΦΠΑ τιμών του καυσίμου.

****Φόροι** **0,9911**

-Ειδικός φόρος κατανάλωσης (ΕΦΚ): για την απλή αμόλυβδη βενζίνη 0,6700

670 ευρώ ανά κυβικό ή 0,67ευρω ανά λίτρο

-Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ): 23% επί του συνόλου της τιμής 0,3211

Διυλιστηρίου Των μικτών ονομαστικών περιθωρίων κέρδους

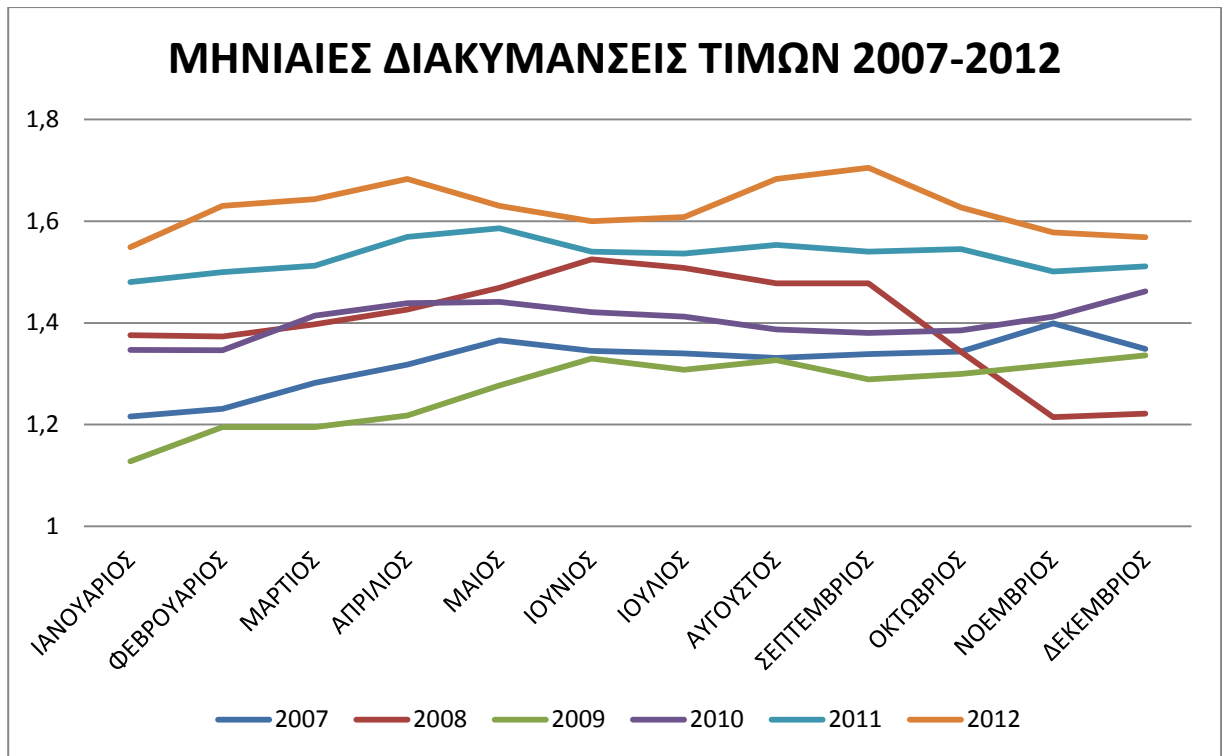
και των παραπάνω φορολογικών Επιβαρύνσεων. (<http://www.fuelprices.gr/>)

Πίνακας 3: Ανάλυση επιβαρύνσεων τιμής βενζίνης (Παρατηρητήριο τιμών, 2012)

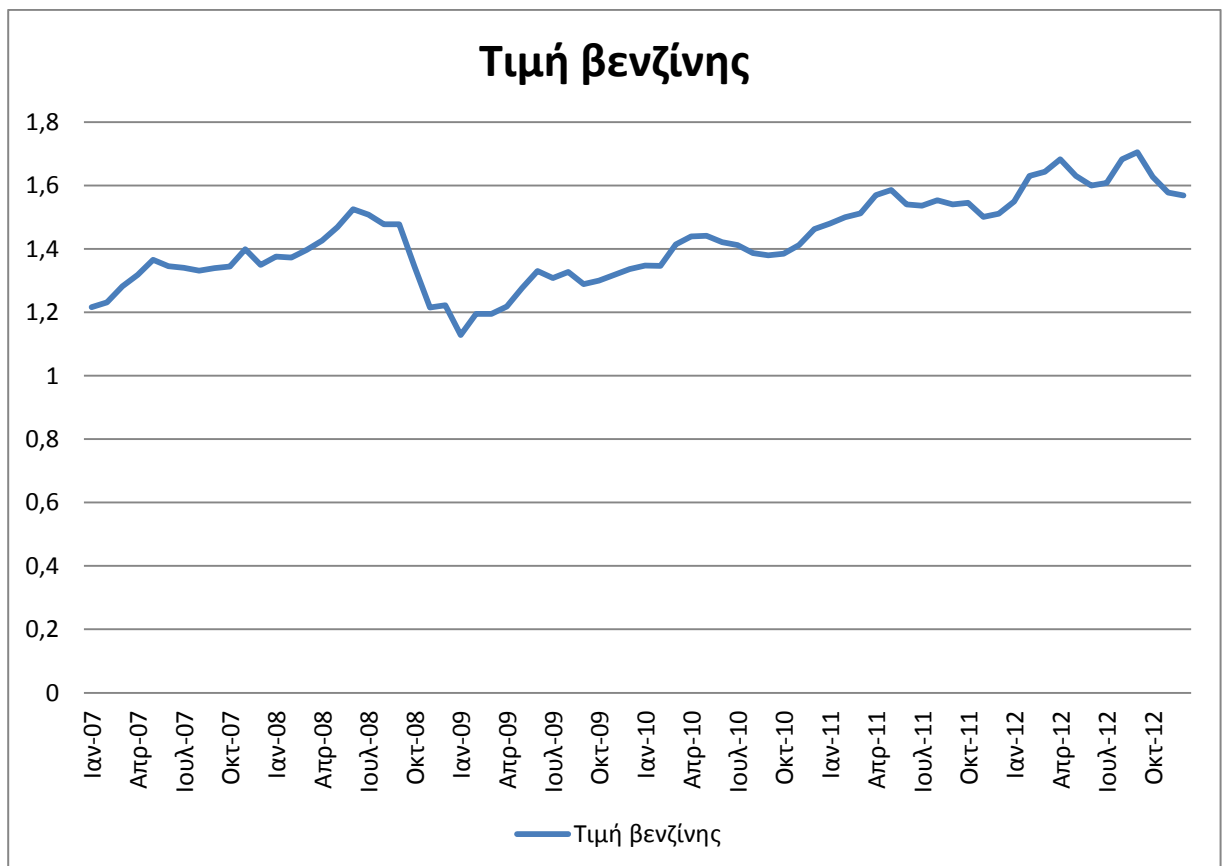
ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	1,216	1,376	1,128	1,347	1,480	1,549
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	1,231	1,373	1,195	1,346	1,500	1,630
ΜΑΡΤΙΟΣ	1,282	1,397	1,195	1,414	1,512	1,643
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	1,318	1,426	1,218	1,439	1,569	1,683
ΜΑΙΟΣ	1,366	1,469	1,277	1,441	1,586	1,630
ΙΟΥΝΙΟΣ	1,345	1,525	1,330	1,421	1,540	1,600
ΙΟΥΛΙΟΣ	1,340	1,508	1,308	1,412	1,536	1,608
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	1,331	1,478	1,327	1,387	1,553	1,683
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	1,339	1,478	1,289	1,380	1,540	1,705
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	1,344	1,343	1,300	1,385	1,545	1,627
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	1,399	1,215	1,318	1,412	1,501	1,578
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	1,349	1,222	1,336	1,462	1,511	1,568

Πίνακας 4: Μηνιαίες τιμές αμόλυβδης 95 οκτανίων πανελλαδικά (Παρατηρητήριο τιμών, 2013)

Στον πίνακα 4 παρουσιάζουμε τις τιμές που στο γράφημα 5 και 6 είναι η γραφική παράσταση.

Γράφημα 5: Μηνιαίες διακυμάνσεις τιμών απλής αμόλυβδης για τα έτη 2007-2012

Γράφημα 6: Η πορεία των μηνιαίων διακυμάνσεων για τα έτη 2007-2012

Γράφημα 7: Η πορεία του αργού πετρελαίου τα έτη 2005-2013 (<http://crashoil.blogspot.gr/>, 2013)

Στο γράφημα 5 οι τιμές μας φαίνονται ανά έτος ξεχωριστά ενώ στο γράφημα 6 μια σειρά για όλα τα έτη.

Από το Γράφημα 5 μπορούμε να διακρίνουμε τις μέγιστες και ελάχιστες τιμές της απλής αμόλυβδης. Οι χαμηλότερες τιμές που μπορούμε να διακρίνουμε είναι το έτος 2009 σε σχέση με τις τιμές του έτους 2012 που ήταν υψηλότερες ανάμεσα στα έτη 2007-2012. Οι διαφορές κυρίως οφείλονται στην αρχική τιμή διυλιστηρίου που οφείλονται κυρίως στην διεθνή τιμή του αργού πετρελαίου.

Όπως φαίνεται στο γράφημα, το 2009 η χαμηλότερη τιμή που είχαμε ήταν τον Ιανουάριο στα 1,128 ευρώ/λίτρο και η υψηλότερη τον Δεκέμβριο στα 1,336 ευρώ/λίτρο. Αντίστοιχα, το 2012 η χαμηλότερη τιμή που είχαμε ήταν τον Ιανουάριο στα 1,549 ευρώ/λίτρο και η υψηλότερη τον Αύγουστο στα 1,705 ευρώ/λίτρο.

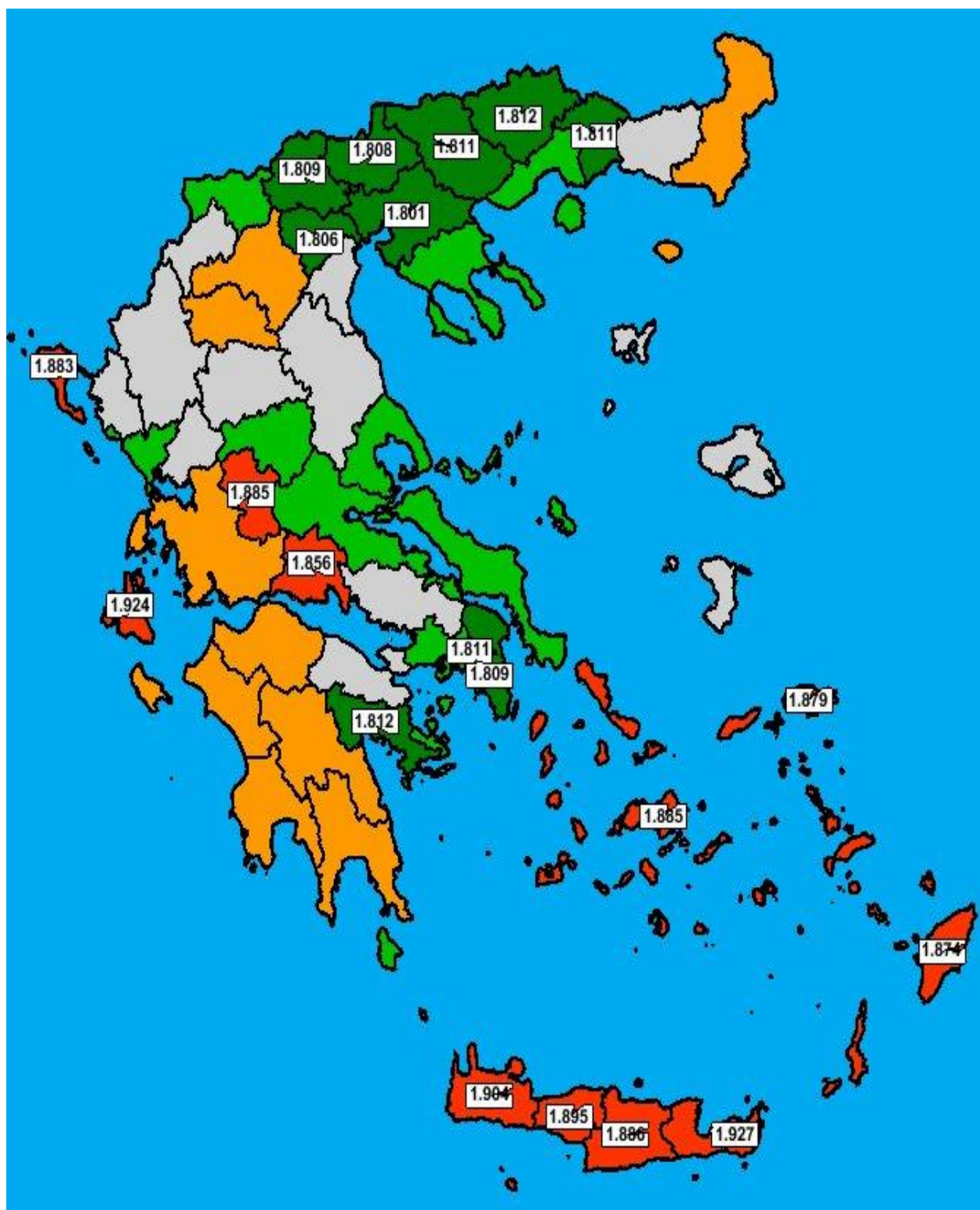
Στο παραπάνω γράφημα 6 παρατηρούμε ότι από τον Ιανουάριο του 2007 μέχρι και τον Απρίλιο του 2008 υπάρχει μια ανοδική πορεία των τιμών της βενζίνης. Αντίθετα από τον Ιούλιο του 2008 μέχρι και τον Ιανουάριο του 2009 έχουμε μια σχετική πτώση των τιμών, φτάνοντας στην χαμηλότερη τιμή για τα έτη 2007-2012. Από τον Ιανουάριο του 2009 μέχρι και το τέλος του 2012 έχουμε μια συνεχόμενη ανοδική πορεία της τιμής της βενζίνης. Μια αιτία για την αύξηση αυτή μπορεί να είναι η οικονομική κρίση που υπάρχει στην Ελλάδα. Αλλά ο κύριος παράγοντας για την αύξηση αυτή είναι η ανοδική πορεία του αργού πετρελαίου όπως και φαίνεται

στο γράφημα 7. Στο γράφημα 7 παρατηρούμε ότι υπάρχει μείωση της τιμής τον Οκτώβριο του 2008 αλλά στην συνέχεια η τιμή εξελίχτηκε ανοδικά.

ΕΤΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ ΑΜΟΛΥΒΔΗΣ
2007	1,322
2008	1,401
2009	1,268
2010	1,404
2011	1,531
2012	1,625

Πίνακας 5: Μέσος όρος τιμών απλής αμόλυβδης για τα έτη 2007-2012

Αν λάβουμε υπόψη τον μέσο όρο των τιμών ανά έτος όπως φαίνεται στον πίνακα 5, θα δούμε ότι το 2009 έχουμε την χαμηλότερη τιμή που ανέρχεται στα 1,268 ευρώ/λίτρο. Η αμέσως επόμενη τιμή από το 2009 είναι αυτή του 2007 που ανέρχεται στα 1,322 ευρώ/λίτρο και έχουμε μια αύξηση της τάξεως των 5,4 λεπτών/λίτρο δηλαδή 4% άνοδο. Μετά ακολουθούν τα έτη 2008 με μ.ο 1,401 ευρώ/λίτρο με αύξηση 13,3 λεπτά/λίτρο και άνοδο 9,4%, μετά το 2010 με μ.ο 1,404 ευρώ/λίτρο με αύξηση 13,6 λεπτά και άνοδο 9,6%, μετά το 2011 με μ.ο 1,531 ευρώ/λίτρο με αύξηση 26,3 λεπτά/λίτρο και άνοδο 17%, και τέλος το 2012 με μ.ο 1,625 ευρώ/λίτρο με αύξηση 35,7 λεπτά/λίτρο και άνοδο 22%.

Εικόνα 1 : Οι υψηλότερες τιμές καυσίμου για το 2012 (Παρατηρητήριο τιμών, 2012)

Στην εικόνα 1 παρατηρούμε τις υψηλότερες τιμές που είχαν σημειωθεί το καλοκαίρι του 2012 στην Ελλάδα. Όπως μπορούμε να δούμε από την εικόνα, η τιμή των καυσίμων είναι ιδιαίτερα υψηλή στα νησιά του Ιονίου, στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες και στην Κρήτη. Οι τιμές στα νησιά της Ελλάδας είναι δικαιολογημένα αυξημένες διότι υπάρχει το κόστος μεταφοράς και η ύπαρξη τουρισμού δηλαδή αυξημένη ζήτηση καύσιμου.

4.6. Τιμές καυσίμων στην Κρήτη

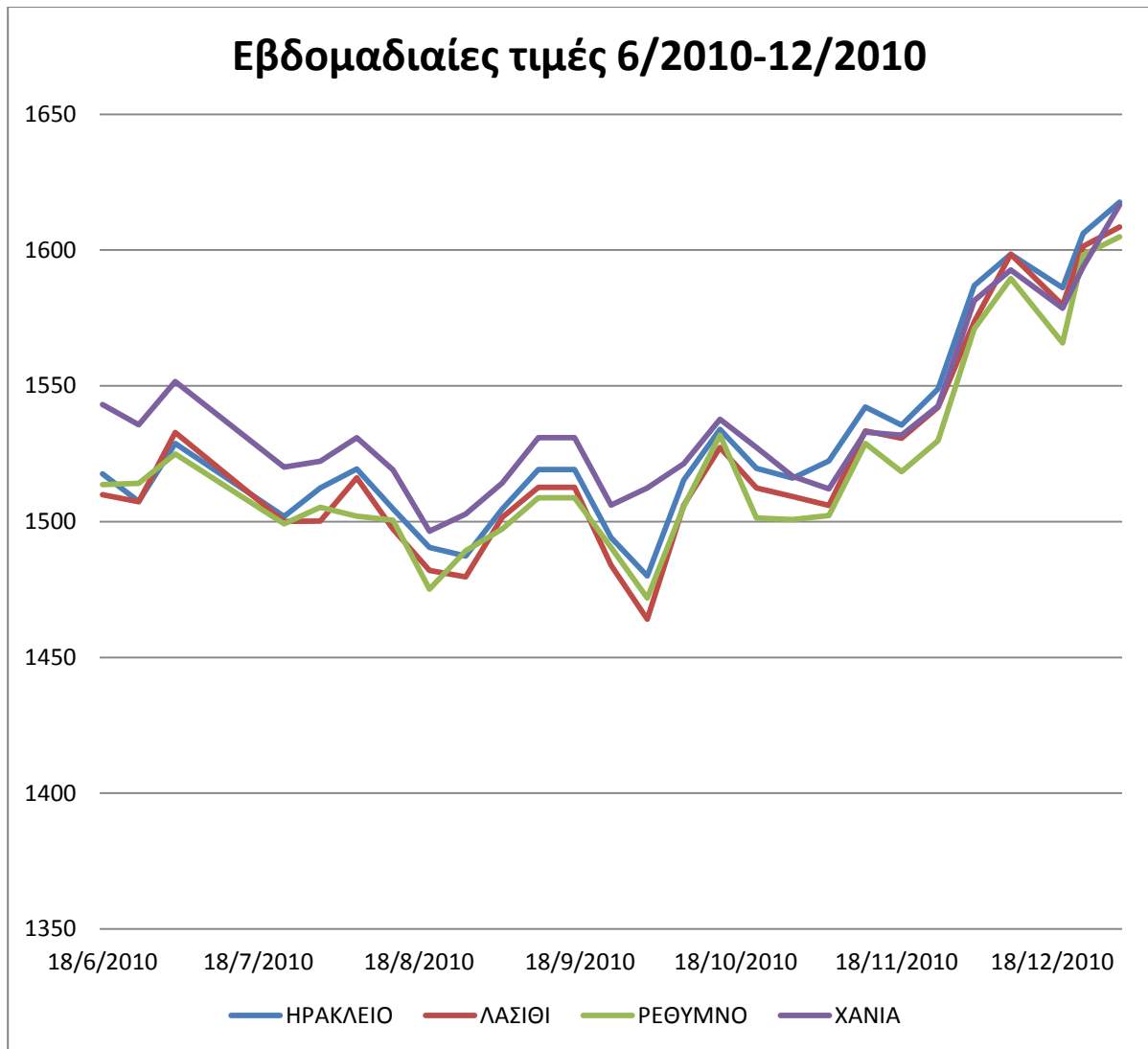
Στον επόμενο πίνακα 6 παρουσιάζουμε τις εβδομαδιαίες τιμές της αμόλυβδης στους τέσσερεις νομούς της Κρήτης από 6/2010 έως 12/2011.

Εβδομαδιαίες τιμές αμόλυβδης Κρήτης				
	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΧΑΝΙΑ
18/6/2010	1517,56	1509,89	1513,61	1543,13
25/6/2010	1507,39	1507,33	1514,12	1535,64
2/7/2010	1528,8	1532,9	1524,96	1551,58
23/7/2010	1501,91	1500,11	1499,16	1520,1
30/7/2010	1512,45	1500,22	1505,28	1522,21
6/8/2010	1519,41	1516,09	1502,02	1530,89
13/8/2010	1504,76	1497,32	1500,56	1519,1
20/8/2010	1490,55	1482,09	1475,11	1496,5
27/8/2010	1487,4	1479,72	1489,27	1502,77
3/9/2010	1504,67	1501,61	1497,3	1514,27
10/9/2010	1519,23	1512,66	1508,8	1530,94
17/9/2010	1519,23	1512,66	1508,8	1530,94
24/9/2010	1494,09	1483,93	1490,45	1506,1
1/10/2010	1480,02	1464,07	1471,9	1512,39
8/10/2010	1515,31	1506,09	1505,67	1521,3
15/10/2010	1533,98	1527,32	1531,87	1537,7
22/10/2010	1519,66	1512,4	1501,32	1527,29
29/10/2010	1516,03	1509,23	1500,75	1516,68
5/11/2010	1522,33	1505,93	1502,2	1512,07

12/11/2010	1542,27	1533,45	1528,83	1533
19/11/2010	1535,61	1530,67	1518,44	1531,81
26/11/2010	1548,94	1542,06	1529,79	1542,54
3/12/2010	1586,94	1573,57	1570,97	1581,42
10/12/2010	1598,43	1598,43	1589,51	1592,72
20/12/2010	1586,17	1579,71	1565,86	1578,63
24/12/2010	1606,19	1601,43	1598,28	1593,83
31/12/2010	1617,69	1608,47	1604,92	1616,62
7/1/2011	1604,87	1605,03	1592,95	1597,2
14/1/2011	1648,5	1642,67	1597,14	1570,19
21/1/2011	1634,51	1626,1	1621,63	1623,63
28/1/2011	1601,97	1598,93	1592,32	1596,68
4/2/2011	1608,76	1607,53	1609,27	1605,77
11/2/2011	1613,86	1619,67	1609,07	1606,23
18/2/2011	1631,66	1634,53	1621,88	1627,85
25/2/2011	1653,93	1659,11	1649,95	1657,4
4/3/2011	1663,41	1666,58	1665,48	1661,76
11/3/2011	1678,2	1685,41	1685,19	1682,48
18/3/2011	1645,88	1655,59	1640,38	1650,82
24/3/2011	1662,13	1662,19	1664,36	1662,42
1/4/2011	1683,22	1689,54	1684,54	1685,99
8/4/2011	1701,7	1707,72	1699,82	1696,87
15/4/2011	1707,87	1715,47	1708,77	1713,15
21/4/2011	1710,76	1716,72	1708,87	1715,91
29/4/2011	1723,48	1727,9	1727,6	1728,36
6/5/2011	1715,93	1696,92	1682,97	1710,04
13/5/2011	1709,44	1695,01	1685,76	1707,85
20/5/2011	1663,87	1652,05	1634,38	1653,87
27/5/2011	1698,57	1682,46	1642,97	1676,07
3/6/2011	1682,48	1673,76	1665,99	1684,01
10/6/2011	1656,74	1659,28	1646,51	1659,98

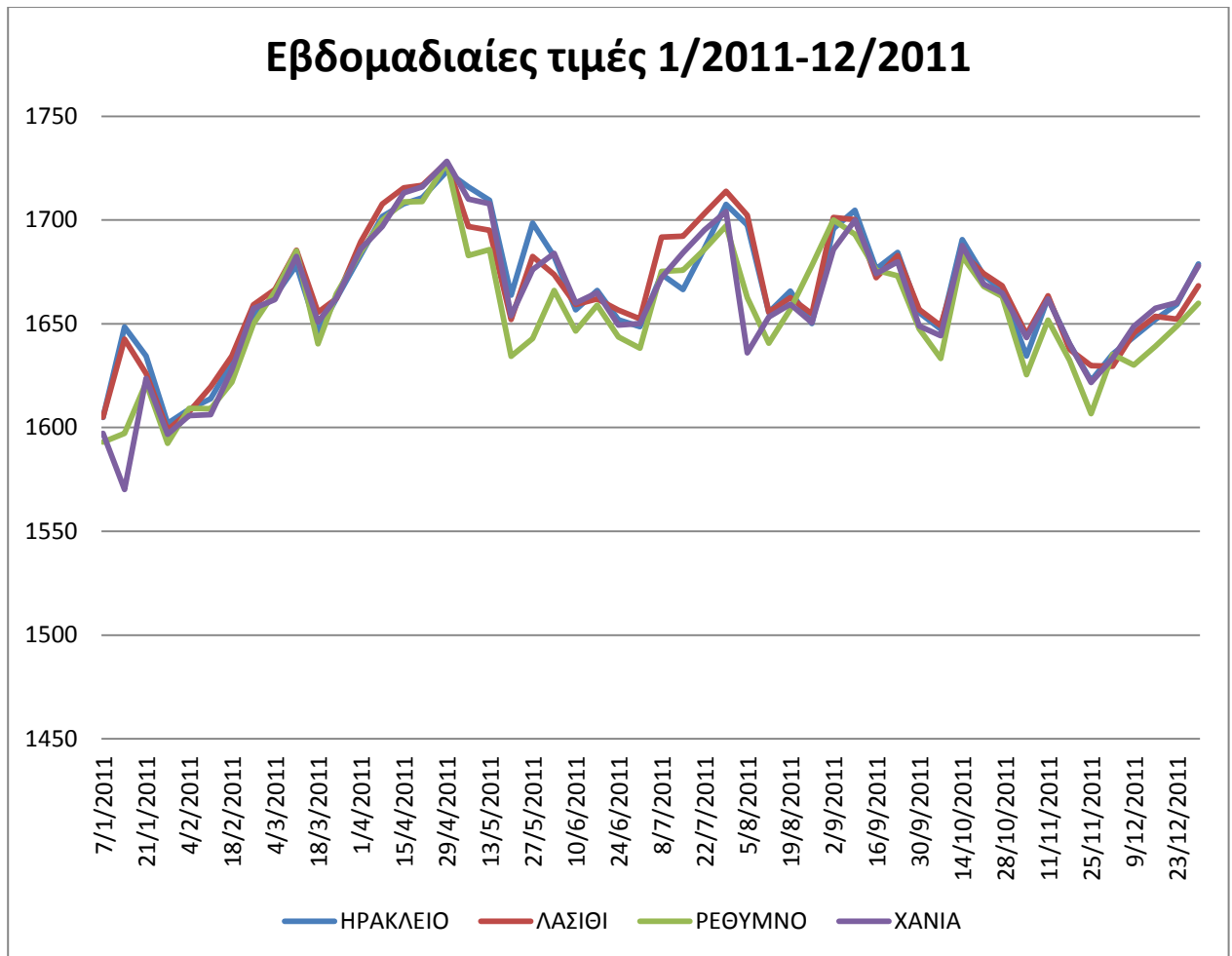
17/6/2011	1666,09	1661,99	1658,94	1664,99
24/6/2011	1651,94	1656,56	1643,60	1649,34
1/7/2011	1648,65	1652,38	1638,29	1650,05
8/7/2011	1673,90	1691,72	1675,22	1672,26
15/7/2011	1666,49	1692,26	1675,87	1684,20
22/7/2011	1686,50	1703,20	1685,90	1695,22
29/7/2011	1707,48	1713,86	1697,11	1704,15
5/8/2011	1697,58	1702,31	1662,59	1635,92
12/8/2011	1655,52	1655,47	1640,67	1653,34
19/8/2011	1665,69	1662,65	1657,11	1659,40
26/8/2011	1650,14	1654,71	1678,10	1650,50
2/9/2011	1695,80	1701,30	1700,10	1685,80
9/9/2011	1704,74	1700,12	1693,06	1699,92
16/9/2011	1676,49	1672,26	1675,87	1674,20
23/9/2011	1684,34	1682,86	1673,10	1679,84
30/9/2011	1655,32	1656,85	1647,54	1648,87
7/10/2011	1647,49	1649,08	1633,35	1644,32
14/10/2011	1690,59	1684,11	1682,59	1687,64
21/10/2011	1673,30	1674,20	1667,97	1669,13
27/10/2011	1666,07	1668,31	1663,18	1664,92
4/11/2011	1634,51	1644,92	1625,43	1643,41
11/11/2011	1662,50	1663,54	1651,79	1661,98
18/11/2011	1640,13	1637,66	1632,43	1640,32
25/11/2011	1622,62	1629,76	1606,71	1621,68
2/12/2011	1635,40	1629,60	1635,18	1633,42
9/12/2011	1643,61	1645,58	1630,10	1648,78
16/12/2011	1652,07	1653,63	1639,20	1657,50
23/12/2011	1659,49	1652,17	1648,86	1660,17
30/12/2011	1678,77	1668,36	1659,94	1677,90

Πίνακας 6: Εβδομαδιαίες τιμές στους τέσσερις νομούς της Κρήτης. (Παρατηρητήριο τιμών, 2012)

Γράφημα 8: Εβδομαδιαίες τιμές Κρήτης για το β' εξάμηνο του 2010

Από τον πίνακα 6 και τα γραφήματα μας 8 και 9, που αφορούν τις εβδομαδιαίες τιμές του τελευταίου εξαμήνου 2010 και του έτους 2011, μπορούμε να διακρίνουμε την ελάχιστη διαφορά στην τιμή που υπάρχει μεταξύ των νομών της Κρήτης. Αυτό προκύπτει από τον μέσο όρο όλων των πρατηρίων υγρών καυσίμων ανά νομό. Η τιμή διαμορφώνεται από την θέση που έχει το κάθε πρατήριο δηλαδή στα έξοδα μεταφοράς. Για παράδειγμα, στην νότια Κρήτη τα καύσιμα είναι ακριβότερα από ότι στην βόρεια Κρήτη.

Γράφημα 9 : Εβδομαδιαίες τιμές Κρήτης για το 2011

Όσο αφορά την εποχικότητα για τις τιμές των καυσίμων στο νησί της Κρήτης, μπορούμε να παρατηρήσουμε στο σχεδιάγραμμα 4, ότι τους μήνες Απρίλιο, Αύγουστο και Δεκέμβριο υπάρχει μια ανοδική πορεία όσο αφορά την τιμή της αμόλυβδης και αυτό οφείλεται στην αύξηση της κατανάλωσης καυσίμου λόγω Πάσχα, Δεκαπενταύγουστου και Χριστουγέννων αντίστοιχα. Επίσης η αύξηση της τιμής τον μήνα Αύγουστο οφείλεται στον τουρισμό που υπάρχει στο νησί.

10/12/2013	MIN	MAX	M.O.	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ
ΧΑΝΙΑ	1,665	1,850	1,726	0,0395
ΡΕΘΥΜΝΟ	1,647	1,834	1,730	0,0369
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	1,639	1,879	1,719	0,0413
ΛΑΣΙΘΙ	1,695	1,905	1,765	0,0401

Πίνακας 7: Μέγιστες, ελάχιστες και μέσος όρος τιμών ανά νομό (παρατηρητήριο τιμών, 2013)

Στον παραπάνω πίνακα 7 μπορούμε να δούμε ότι στο Ηράκλειο έχουμε φτηνότερη βενζίνη σε σχέση με τους υπόλοιπους τρεις νομούς της Κρήτης και στο Λασιθί την ακριβότερη τιμή, μετά από έρευνα που έγινε στο παρατηρητήριο τιμών στις 10/12/2013. Όσον αφορά τις τιμές των πρατηρίων η SHELL έρχεται πρώτη ακριβότερη εταιρία από τις άλλες δυο που ακολουθούν την ΕΚΟ και την ΒΡ όπως μπορούμε να διακρίνουμε στον πίνακα 8.

ΝΟΜΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ	MIN	MAX	M.O.
ΧΑΝΙΑ	SHELL	1,675	1,85	1,737
	EKO	1,697	1,785	1,715
	BP	1,675	1,769	1,715
ΡΕΘΥΜΝΟ	SHELL	1,69	1,834	1,755
	EKO	1,729	1,799	1,752
	BP	1,709	1,746	1,731
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	SHELL	1,674	1,795	1,725
	EKO	1,639	1,854	1,716
	BP	1,678	1,879	1,719
ΛΑΣΙΘΙ	SHELL	1,695	1,905	1,781
	EKO	1,697	1,825	1,761
	BP	1,729	1,832	1,77

Πίνακας 8: Μέγιστες, ελάχιστες και μέσος όρος τιμών ανά εταιρία (παρατηρητήριο τιμών, 2013)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα

Η εργασία μας αποτελείται από δυο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο πρώτο μέρος παραθέσαμε την θεωρητική προσέγγιση του θέματος μας, αναφέροντας τον ορισμό του πετρελαίου και τη διύλιση του, την οργάνωση μιας επιχείρησης υγρών καυσίμων, τις οικονομικές διακυμάνσεις αυτής, τον ρόλο της διαφήμισης για την προώθηση του καυσίμου και τέλος τις μεγαλύτερες πετρελαϊκές κρίσεις στη αγορά του αργού πετρελαίου.

Στο δεύτερο μέρος κάναμε την έρευνά μας. Αρχικά, αναφερθήκαμε στην λειτουργία ενός πρατηρίου υγρών καυσίμων, τον τρόπο λειτουργίας του, το σχέδιο ανάπτυξης που πρέπει να προχωρήσει η κάθε τέτοιου είδους επιχείρηση, το πώς η διαφήμιση παίζει κύριο παράγοντα ως προς την αύξηση των κερδών της συγκεκριμένης επιχείρησης, αναφερθήκαμε επίσης και για ότι αφορά το προσωπικό της, όσα έχουν να κάνουν για την επιλογή αυτού, την πληρωμή, τις υποχρεώσεις που έχει ο κάθε εργαζόμενος και η εταιρεία απέναντι σ' αυτόν. Τα πρατήρια καυσίμων στην Κρήτη ανήκουν σε αλυσίδες κυρίως και επομένως ο τρόπος λειτουργίας τους είναι εναρμονισμένος με την εταιρία που ανήκουν. Υπάρχουν μικρά περιθώρια οι επιχειρηματίες πρατηριούχοι να αποφασίσουν για τιμές αλλά αποφασίζουν για τους εργαζόμενους. Οι τρεις μεγάλες εταιρίες καυσίμων SHELL, ΕΚΟ, BP, ελέγχουν σε αριθμό πρατηρίων το 69% της Κρήτης.

Έπειτα, ασχοληθήκαμε με την κατανάλωση και την πορεία των τιμών του καυσίμου τα τελευταία έξι έτη. Μέσα από τις πληροφορίες που πήραμε από το παρατηρητήριο τιμών είδαμε σε ποια θέση βρίσκετε η Ελλάδα σαν μια από τις ακριβότερες χώρες στην τιμή της βενζίνης, μάθαμε τον υπολογισμό της διαμόρφωσης της τιμής από το διυλιστήριο μέχρι και την τιμή της αντλίας. Η τιμή των καυσίμων διαμορφώνεται από την υψηλή φορολογία που συνολικά είναι 59% περίπου. Τα τελευταία χρόνια μετά την κρίση του 2008 η Ελλάδα έχει την 4^η ακριβότερη αμόλυβδη στην Ευρώπη εξαιτίας της υψηλής φορολογίας.

Στην συνέχεια εξετάσαμε τις μηνιαίες τιμές για έξι έτη (2007-2012) της αμόλυβδης 95 οκτανίων πανελλαδικά και πάνω σ' αυτές έγιναν και διάφορες γραφικές παραστάσεις. Επίσης με τον ίδιο τρόπο εξετάσαμε τις εβδομαδιαίες τιμές

για δυο έτη περίπου (18/6/2010-30/12/2011) της αμόλυβδης 95 οκτανίων και για τους 4 νομούς της Κρήτης. Από τις εβδομαδιαίες τιμές αμόλυβδης στην Κρήτη παρατηρήσαμε ότι υπάρχουν περιόδοι αυξημένων τιμών όπως είναι τα Χριστούγεννα, το Πάσχα, και τον Αύγουστο. Επίσης μέσα από τις τιμές που αναλύθηκαν είδαμε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των νομών στην τιμή της αμόλυβδης με ακριβότερο νομό το Λασιθί μετά το Ρέθυμνο τα Χανιά και τέλος το ηράκλειο όπως φαίνεται και στον πίνακα 7. Και τέλος έγινε μια μικρή έρευνα όσο αφορά τον αριθμό των πρατηρίων που υπάρχουν στην Κρήτη και ποια εταιρεία υπερέχει από την άλλη, με ακριβότερη εταιρεία να είναι η SHELL και μετά η ΕΚΟ με την BP. Σε αριθμό πρατηρίων πρώτη είναι η SHELL με ποσοστό 30%, δεύτερη η ΕΚΟ με ποσοστό 26%, και τρίτη η BP με ποσοστό 13%.

Βιβλιογραφία

1. Miller G.Tyler, Jr, 2004, Περιβαλλοντικές Επιστήμες, Επιμέλεια: Δρ. Κοσμάς Παυλόπουλος, εκδ. Ιων, Αθήνα
2. Μούζα - Λαζαρίδη Άννα - Μαρία, 2006, Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, εκδ. Κριτική, Αθήνα
3. Πετράκη - Κώπτη Αθηνά και Κώπτη Γεωργίος Χριστ., 2008, Σύγχρονη Μακροοικονομική, εκδ. Ε. Μπένου, Αθήνα
4. Ζώτος Γιώργος Χ., 2008, Διαφήμιση: Σχεδιασμός, Ανάπτυξη, Αποτελεσματικότητα, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη
5. Βικιπαιδεία, 2010, ελληνικά πετρέλαια, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://el.wikipedia.org>, ημερομηνία πρόσβασης: 15/2/2014
6. Βικιπαιδεία, 2013, βενζίνη, διαθέσιμο στη ιστοσελίδα: <http://el.wikipedia.org>, Ημερομηνία πρόσβασης: 15/2/2014
7. Ζαρκανίτης Σόλων, 2003, Το σύγχρονο διυλιστήριο πετρελαίου, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://catalysis.gr/technology/ChemicalTechnology/Refine.htm>, ημερομηνία πρόσβασης: 19/10/2013
8. Βικιπαιδεία, 2007, Μαύρος Χρυσός - Ο καταραμένος πλούτος, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://oil-evolution.blogspot.gr>, ημερομηνία πρόσβασης: 2/2/2014
9. Οι χώρες με τα μεγαλύτερα αποθέματα πετρελαίου στον κόσμο, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.capital.gr/news.asp?id=1145212>, ημερομηνία πρόσβασης: 28/1/2014
10. Νικήτας Στέφανος, 2012, Οι κρίσεις που συγκλόνισαν τον πλανήτη, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://news247.gr/eidiseis/afieromata/petrelaio_oi_kriseis_poy_sygklonisan_ton_planhth.1653557.html, ημερομηνία πρόσβασης: 10/12/2013

11. McMahon Tim, 2013, Ιστορικά τιμές του αργού πετρελαίου, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
http://inflationdata.com/Inflation/Inflation_Rate/Historical_Oil_Prices_Table.asp,
ημερομηνία πρόσβασης: 28/12/2013
12. Εφημερίς της κυβέρνησης, 2008, άρθρο 1 παράγραφος 4, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.fuelprices.gr/files/AD13.pdf>, ημερομηνία πρόσβασης: 25/2/2014
13. Παρατηρητήριο τιμών, 2013, εβδομαδιαίο δελτίο επισκόπησης τιμών καυσίμων, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.fuelprices.gr, ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2014
14. coralenergy.gr, 2010, Τιμές, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
<http://www.coralenergy.gr/el-gr/gia-ton-odigo/xrisimes-plirofories-gia-ton-odigo/190-times.cmt>, ημερομηνία πρόσβασης: 3/6/2013
15. ΣΕΕΠΕ, 2009, κατανόηση τιμών αντλίας, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
www.seepe.gr, ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2013
16. Παρατηρητήριο τιμών, 2012, εβδομαδιαίο δελτίο επισκόπησης τιμών καυσίμων, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.fuelprices.gr ημερομηνία πρόσβασης: 10/6/2013
17. Javier Pérez, 2013, Μια άλλη προσέγγιση για τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών του πετρελαίου, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://crashoil.blogspot.gr>, ημερομηνία πρόσβασης: 15/1/2014